

Integriranje pokreta u svakodnevnim aktivnostima u predškolskoj ustanovi

---

Vuković, Maja

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:394646>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

Sveučilište u Zadru

Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja - Odsjek za predškolski odgoj
Diplomski sveučilišni studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Maja Vuković

**Integriranje pokreta u svakodnevnim aktivnostima u
predškolskoj ustanovi**

Diplomski rad

Zadar, 2023.

Sveučilište u Zadru

Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja - Odsjek za predškolski odgoj
Diplomski sveučilišni studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Integriranje pokreta u svakodnevnim aktivnostima u
predškolskoj ustanovi

Diplomski rad

Student/ica:

Maja Vuković

Mentor/ica:

Doc.dr.sc Donata Vidaković Samaržija

Zadar, 2023.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Maja Vuković**, ovime izjavljujem da je moj **diplomski** rad pod naslovom **Integriranje pokreta u svakodnevnim aktivnostima u predškolskoj ustanovi** rezultat mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mogega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mogega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 17. srpnja 2023.

SAŽETAK

Dijete u ranoj i predškolskoj dobi traži stalne aktivnosti kojima istražuje svijet oko sebe. Pokret je prisutan od dolaska u predškolsku ustanovu do njezina izlaska. Djeca se obuvaju, odijevaju, plešu, trče, slikaju, lijepe, jedu, igraju. Djecu rane i predškolske dobi potrebno je motivirati te educirati o važnosti potrebe za tjelesnim vježbanjem i kretanjem općenito s ciljem usađivanja cjeloživotnih navika i pozitivne slike o kineziološkim aktivnostima kao temeljem zdravog života. Kako bi zadovoljili i poticali dječju potrebu za pokretom trebamo im ponuditi smislene aktivnosti pokreta koje možemo povezati sa svim drugim vrstama aktivnosti te ih prilagoditi dnevnom rasporedu te rasporedom sobe u predškolskoj ustanovi. Ovo nazivamo integracijom tjelesnih aktivnosti u odgojno obrazovni rad. Na taj način tjelesne aktivnost možemo spojiti s likovnom, glazbenom, istraživačko – spoznajnom te jezično – komunikacijskom. Kroz 20 tjedana djeci jasličke dobi ponuđeno je 20 poticajnih aktivnosti koje integriraju učenje i pokret u sobi dnevnog boravka predškolske ustanove. Djeca su za svaku od aktivnosti pokazala interes, čak 10 ponuđenih aktivnosti imalo je svakodnevni interes, dok je interes za ostalih 10 varirao od 4 do 2 dana time potvrđujući kako je moguće integrirati učenje i pokret u vrtičkoj svakodnevici ne ometajući ritam dnevnog rasporeda vrtića.

Ključne riječi: integriranje, pokret, jaslice

SUMMARY Integration of movement in daily activities in a preschool institution

A child in early and preschool age is looking for constant activities to explore the world around him. The movement is present from the time they arrive at the preschool until they leave. Children put on shoes, dress up, dance, run, paint, decorate, eat, play. Children of early and preschool age need to be motivated and educated about the importance of the need for physical exercise and movement in general with the aim of inculcating lifelong habits and a positive image of kinesiology activities as the basis of a healthy life. In order to satisfy and encourage children's need for movement, we need to offer them meaningful movement activities that we can connect with all other types of activities and adapt them to the daily schedule and room layout in the preschool institution. We call this the integration of kinesiology activities into educational work. In this way, we can combine kinesiological activity with artistic, musical, research-cognitive and linguistic-communicative activities. In working with children of nursery age, they were offered 20 stimulating activities that integrate learning and movement in the living room of the preschool institution. The children showed interest in each of the activities, as many as 10 offered activities had daily interest, while the interest in the other 10 varied from 4 to 2 days, thus confirming that it is possible to integrate learning and movement in the kindergarten's everyday life without disturbing the rhythm of the kindergarten's daily schedule.

Keywords: Integration, movement, nursery

Sadržaj

1. UVOD	1
2. SUVREMENA PERSPEKTIVA KURIKULA	2
2.1 Holistički pristup	3
2.2. Integrirani kurikul	4
2.2. Integrirano učenje	4
2.2.1. Važnost ustanove u integriranom učenju.....	5
2.2.2 Igra kao oblik integriranog učenja.....	7
3. UTJECAJ POKRETA U RANOM I PREDŠKOLSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU	9
3.1. Važnost pokreta	9
3.2. Biotička motorička znanja	11
3.3. Dobrobiti pokreta	12
3.4. Uloga odgajatelja u tjelesnim aktivnostima	13
4. RAD U JASLICAMA	16
4.1. Pokret u jaslicama	17
4.2. Učenje u jaslicama	21
3.3. Igra u jaslicama	21
5. INTEGRIRANO UČENJE I POKRET	23
6. PROBLEM I CILJ RADA	25
6.1. Problem i cilj rada	25
6.2. Tijek provedbe pilot projekta	25
6.3. Zbirka aktivnosti	27
1. Snjegović i loptice	28
2. Prati tragove	29
3. Baloni	30
4. Ubaci loptice.....	31
5. Utrka.....	32
6. Kutija za maskiranje.....	33
7. Koja sam boja?	34
8. Pogodi boju.....	35
9. Šareni štapići	36
10. Otvori i prozbori.....	37
11. Potraga za jajima	38
12. Kuhari.....	39

13. Pronađi dinosaura	40
14. Zalijepi loptice.....	41
15. Gusjenica	42
16. Šareni leptir	43
17. Ubaci autiće	44
18. Prometna pravila.....	45
19. Pecanje.....	46
20. Ukrasi ribicu	47
6.4. Rezultati i interpretacija sustavnog opažanja provedbe pilot projekta	48
7. ZAKLJUČAK.....	51
8. LITERATURA	52
9. ŽIVOTOPIS.....	55
10. POPIS SLIKA I TABLICA	56

1. UVOD

U aktivnostima ranog i predškolskog odgoja ništa nije jednodimenzionalno. Sve se međusobno isprepleće te je nepotrebno odvajati aktivnosti prema razvojnim područjima. Prema suvremenom kurikulumu, koji se temelji na integriranom razvoju i holističkom pristupu, dijete je cjelovito biće čije istraživanje i učenje nije svedeno na samo jednu stvar, stoga ni provođenje odgojno-obrazovne prakse ne smije biti takvo. Pokret je sastavni dio života svakoga čovjeka, a pogotovo jasličke i predškolske djece koja tek uče kontrolirati vlastito tijelo. Također, pokret je sveprisutan u djetetovu životu te se od odgojitelja očekuje omogućiti mu adekvatne uvjete i metode provođenja primjerenih tjelesnih aktivnosti. U radu s djecom jasličke dobi, potrebno je poticati prirodne oblike kretanja te osigurati djeci zabavne aktivnosti kroz poticaje, te pritom implementirati igru kao idealno sredstvo za poticanje pokreta i učenja, kao i razvoja drugih sposobnosti u svrhu djetetova cjelovita razvoja. Potrebno je ponuditi djetetu aktivnosti koje potiču pokret i koje se mogu integrirati u svakodnevne aktivnosti u predškolskoj ustanovi, kako bi se zadovoljile njegove potrebe za pokretom. U radu su prikazane neke od poticajnih aktivnosti primjenjivih u sobi dnevnoga boravka u jasličkoj grupi, koje kombiniraju razvoj, ne samo fine i grube motorike, već i drugih djetetovih sposobnosti.

2. SUVREMENA PERSPEKTIVA KURIKULA

Kurikul jest teorijska koncepcija koja se kroz praksu izgrađuje na temelju zajedničkog istraživanja te učenja (Slunjski, 2006), dok autor Previšić (2007: 20) navodi kako je „kurikulum skup implicitnih odrednica koje usmjeravaju odgojni i obrazovni proces prema zadacima i sadržajima koji su dosljedno izvedeni iz cilja te upućuju na organizacijske oblike i načine rada, postupke provjere uspješnosti u zavisnosti od mnogobrojnih procesa, faktora i okolnosti“. Autorica Miljak (1996) naglašava da nije toliko nužan sadržaj učenja, koliko je bitan holistički način odgoja i obrazovanja u kojemu su ključne vrijednosti: fizički kontakt ustanove, poticajno okruženje u ustanovi, vremenska dimenzija, socijalne interakcije te stil i tempo učenja koje je individualno za svako dijete jer se u ustanovi ranog te predškolskog odgoja odvijaju procesi obrazovanja, odgoja, njege i brige djece. Ovi segmenti (odgoj, obrazovanje, njega i briga) moraju biti integrirani te prisutni u procesu življenja u kolektivu (Vujičić i Petrić, 2021).

Kurikul vrtića stvara se tako da on odgovara mogućnostima i sposobnostima djece kako bi se stvorilo poticajno okruženje bogato materijalima, kao i omogućavanje djeci dovoljno vremena za bavljenje aktivnostima (Vujičić i Petrić, 2021). Jurčević-Lozančić (2011) smatra kako se treba usredotočiti na izazovne odgojne situacije koje djecu potiču na razmišljanje i djelovanje, budući da tada govorimo o sukonstruktiji kurikula koji teži djetetovu razumijevanju sebe i drugih, kao i otkrivanju sličnosti i razlika.

Miljak (2015) i Petrović-Sočo (2009) u svojim radovima navode kako je neprimjereno pokušavati prilagoditi dijete kurikulu, već da se kurikul treba prilagoditi djetetu kroz svaku razvojnu fazu uz udovoljavanje njegovim osobnim potrebama i interesima, kao i stilovima učenja, u svrhu unaprjeđivanja već postojećih znanja. Kurikul se neprestano mijenja i uvijek ovisi o znanjima koje dijete želi i treba usvojiti. „Sve su to značajke suvremenog kurikula koji ovisi o kvaliteti, kontinuitetu i kulturi zajedničkog življenja djece i odraslih u određenom institucijskom kontekstu, odnosno o tome što se u njemu događa, što djeca doživljavaju i kako žive u njemu iz dana u dan“ (Petrović-Sočo, 2009:127). „Integrirana i razvojna priroda, kao i humanistička i sukonstruktivistička orijentacija, također određuju kvalitetu kurikula čije se konačno ostvarenje očituje i u stvaranju prikladnog okruženja koje se temelji na suvremenom shvaćanju djeteta kao cjelovitog bića“ (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014:32-33).

Zbog svega navedenog, kurikulum treba biti fleksibilan koncept u čijoj je sredini dijete i njegov cjeloviti razvoj, a on se odnosi na uključivanje više razvojnih područja u djetetovu učenju i razvijanju, što je odlika adekvatno koncipirana kurikula (Bredenkamp, 1996).

2.1 Holistički pristup

Svi aspekti razvoja sastavni su dio holističkoga pristupa dječjeg razvoja. Holistički i humanistički pristup slični su, budući da se oba temelje na odgoju usmjerenom prema djetetu, gledajući na njega kao osobu koja ima svoja prava, kulturu i potrebe. Dijete je socijalno, aktivno, znatiželjno i kompetentno biće koje se treba cjelovito razvijati (Miljak, 2009). Letina i Lacković (2021) navode kako je glavno načelo holističkoga pristupa cjelovitost, a ono je i temeljno načelo suvremenog odgojno-obrazovnog procesa. Slunjski (2009) smatra kako se odgoj suvremenog kurikula temelji na tumačenju te promatranju cjeline djetetova odgoja i obrazovanja. Ne možemo govoriti o suvremenom odgoju i obrazovanju bez holističkoga pristupa jer holistički znači cjelovit, odnosno potpun.

Kroz cjeloviti pristup poučavanju, nastoje se aktivirati sve djetetove sposobnosti kroz iskustveno učenje i rješavanje stvarnih problema, na način da se ostvaruje učinkovitije i sveobuhvatnije učenje. Dijete je aktivni sudionik odgojno-obrazovnog procesa uključeno u svoj cjeloviti razvoj i sve dimenzije istoga (Miljak, 2009). U vrtićkim programima imamo korelaciju različitih razvojnih područja, a time i suodnos, relaciju, zavisnost i uzajamnu ovisnost u funkcionalnu cjelinu koja je sastavni dio holističkoga pristupa. Svima treba omogućiti integrirano učenje, ono se temelji na ljudskim, tj. civilizacijskim dostignućima i znanjima koje su primjenjive u praksi kroz spajanje slike svijeta i znanja koja pomažu izgradnji života. U vrtiću djeca uče u svakodnevnim situacijama, dok sve one ostavljaju određen utjecaj na dijete i svaka ima svoj značaj za djetetov razvoj (Vrkić Dimić, Vidić, 2015).

Bitno je spomenuti kako veliku važnost ima i stručnost odgojitelja. Prijelaz iz obiteljskoga u vrtićko okruženje djeci je veoma stresan, a odgojitelj je taj koji treba taj proces maksimalno olakšati. Djeci se treba dati vrijeme za privikavanje na novu sredinu. Dolaskom u vrtić, dijete gradi novi svijet, uči živjeti u kolektivu te se prilagođava novim i drukčijim socijalnim situacijama. Odgojitelj je taj koji je tu za dijete, usmjerava ga i upoznaje s pravilnim obrascima ponašanja, pomaže mu u sjecanju novih znanja, iskustava i doživljaja (Petrović-Sočo, 2007). Osim odgojitelja i djeteta, u tom procesu sudjeluju i svi odgojno-obrazovni djelatnici te druga djeca, budući da svi oni žive u istoj zajednici. Kako bi olakšao taj proces, odgojitelj treba

poticati suradnju i prijateljstva među djecom za stvaranje kvalitetnog socio-pedagoškog konteksta uz održavanje individualnosti djeteta (Slunjski, 2015).

2.2. Integrirani kurikulum

Gledajući suvremeno shvaćanje djeteta i djetinjstva, vidljivo je da su promijenjeni načini organiziranja i provođenja odgojno-obrazovne prakse u jasličkim i predškolskim ustanovama. Integrativnost u ovom kontekstu označava cjelovit razvoj i učenje djeteta. U suvremenom kurikulumu aktivnosti su međusobno isprepletene i podržavaju različite aspekte razvoja. Time je podjela na razvojna područja (fizički, socijalni, emocionalni...) zastarjela i nepotrebna, budući da ona odvaja, umjesto da spaja (Vujičić i Petrić, 2021).

Nacionalni kurikulum ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (2014:41) navodi kako: „kurikulum ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja treba obuhvaćati sva područja djetetova razvoja u cjelini kako bi odgovarao prirodi djeteta i njegovu podučavanju. Prema tome, aktivnosti se ne strukturiraju prema izdvojenim metodičkim područjima, niti se sadržajno i vremenski odjeljuju, što znači rad bez korištenja kontroliranih metoda poučavanja i prenošenja znanja u korist omogućavanja svrhovite aktivnosti za dijete i ostvarenja dinamičnog pristupa učenju“. Vizije integriranog kurikula jest poticanje dječje samostalnosti te neovisnosti tijekom aktivnosti, koja traži kreiranje poticajnog okruženja kojim djeca slobodno istražuju te konstruiraju različita znanja i iskustva. Polazeći svojim interesima, dijete slobodno bira partnere i sadržaje tijekom aktivnosti, istražujući i učeći na smislen i svrhovit način (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014).

2.2. Integrirano učenje

Autori Wishon, Crabtree i Jones (1998; prema Slunjski 2001) smatraju kako se integrirano učenje odnosi na učenje prisutno u integriranom kurikulumu, a temelji se na stapanju različitih područja znanja povezanih istom temom, kojoj je polazište djetetov interes i poticanje kvalitetnijeg shvaćanje stečenog znanja kao i primjeni istoga. Ono nije ograničeno predmetnim ni razvojnim područjima, već svaka dimenzija učenja i razvoja međusobno utječu jedna na drugu stapajući se u cjelinu. Mac Naughton (2012) opisuje učenje kao transformaciju, proces u kojemu dijete mijenja samoga sebe, svoje odnose, svoje razumijevanje svijeta, a kroz to i zajednicu kojoj pripada. Stoga se na učenje gleda kao promjenu identiteta i to je proces u kojemu se svi sudionici mijenjaju. Prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj

i obrazovanje (2014), smatra se kako je u ranom i predškolskom odgoju u središte stavljena kvaliteta procesa učenja, kao i njegova praktična primjena.

Slika 1: Obilježja integriranog učenja (Vujičić i Petrić, 2021:14).

Integrirano učenje djeteta ovisi o mnoštvu stvari, sve su od velike važnosti, a one su holistički pristup, fizičko i socijalno okruženje, učenje i igra. Dosad je prikazana važnost holističkog pristupa i učenja, a slijedi prikaz važnosti okruženja i igre.

2.2.1. Važnost ustanove u integriranom učenju

U stvaranju suvremene paradigme kroz suvremeno shvaćanje važnosti ustanove ranog te predškolskog odgoja, polazimo od individualizacije te integriranja procesa odgoja i obrazovanja. Daje se važnost djetetovu okruženju, budući da u njemu dijete postoji i stvara znanja i odnose s vršnjacima te odraslima, čime je bitno prostorno-materijalno okruženje. Petrovič-Sočo (2011) smatra kako se prvenstvo trebaju osigurati uvjeti koji će djeci omogućiti sudjelovanje u svakodnevnicima, učenju i odgoju u poticajnom okruženju.

Miljak (2001) navodi kako se usvajanje znanja kod djece temelji na suradnji, te njegovo okruženje treba obilovati raznovrsnim, primjerenim, uvijek pristupačnim materijalima i poticajima koji izazivaju interes i suradnju s odraslima i vršnjacima. Interijer i unutarnji

materijali od velike su važnosti kod mlađe djece, budući da mozak upija sve što se oko njih nalazi, a ovo je Maria Montessori identificirala kao „upijajući um“ (Valjan Vukić, 2012).

Petrović i Sočo (2007:3) navode kako: „u institucijskome kontekstu djetete rane dobi živi i odgaja se, to jest oblikuje svoje biće sa svim njegovim ljudskim odlikama, formira osobnost, prilagođava se pisanim i nepisanim pravilima socijalne sredine i provodi samoostvarenja putem važećeg vrijednosnog sustava društva, obrazuje se, odnosno sustavno i organizirano razvija kognitivne sposobnosti i učenje i progresivno se mijenja u vremenu“. Kao i odgoj, tako su i aspekti okruženja međusobno povezani: organizacija prostora, količina i primjerenost materijala za učenje, interakcije odgojitelj–dijete, dijete–dijete, odgojitelj–roditelj te vremenska dimenzija. Vujičić i Petrić (2021) zaključuju kako je za odgojitelja važno istraživanje i eksperimentiranje radi kvalitetnijih rezultata, a kasnije provođenje samorefleksije i refleksije.

Djetetova želja za učenjem, koja biva esencijalan dio djeteta, usporediva je sa djetetovom potrebom za hranom i zrakom, prisutna je u djece već od rođenja, a uvelike ovisi o odraslima te okruženju koje mu je pruženo. Zbog toga je izrazito bitno da djetetovo okruženje sadrži mnoštvo raznovrsnih poticaja kojima je cilj zadovoljavanje, prema autorima Bowen i sur. (2002, prema Miljak, 2009) „glad za učenjem“. Kod suvremenog kurikula, važni su i prostorno materijalni uvjeti, a kvaliteta konteksta ustanove određuje kvalitetu njege, odgoja, obrazovanja i odgoja te je jedinstvena za svaku ustanovu (Petrović-Sočo, 2007).

Autorica Vujičić (2017) opisuje izazovno okruženje za učenje kao omogućavanje pogleda na svijet iz djetetove perspektive, a potrebno je pružiti im prostor te vrijeme namijenjeno istraživanju, traganju za odgovorima i eksperimentiranju. Dijete tako može samostalno, te kroz suradnju s vršnjacima i odraslima, razvijati težnju ka istraživanju odgovora, umjesto pasivna primanja serviranih informacija. Odgojitelj djetete usmjerava k odgovorima, dajući mu neovisnost u istraživanju, rješavanju problemskih situacija, usmjerava ga na istraživanje koristeći dobro promišljen i primjeren poticaj.

Autorica Slunjski (2008) objašnjava važnost načina organiziranja prostora jer ono služi kao prikaz odgojiteljskih kompetencija i njegove percepcije o djetetu. Poticajno okruženje, odnosno okruženje za učenje, može biti bilo koji prostor koji je katalizator za provođenje odgojno-obrazovnog procesa kojim se stječu dosad nepoznata iskustva te znanja. Važno je da se odgojno-obrazovni rad ne zaustavlja samo u sobi dnevnoga boravka, već se treba moći ostvariti

i u dvorištu, izletima, posjetima... Vrtić biva definiran užim i širim okruženjem koji ne treba biti izoliran. Autorica Valjan Vukić (2012:130) objašnjava kako: „Poticajno okruženje u unutarnjem prostoru vrtića, ali i u onom prirodnom, pruža djeci mogućnost za istraživanje, eksperimentiranje i manipulaciju prirodnim materijalima što čini aktivne metode učenja. Odrasli su, međutim, skloni ograničavati prirodne potrebe djeteta i „uskraćivati“ im poticaje koje nudi prirodno okruženje“.

„Za stvaranje novih promjena nije dovoljno voditi brigu samo o kvaliteti ustanove, već i o kvaliteti odgojno-obrazovnog procesa. Iz ovih spoznaja slijedi da se okruženje namijenjeno djeci ne može promatrati samo kao kontekst za učenje ili pasivan prostor za provedbu aktivnosti, već ono mora postati integrirani dio učenja koji potiče stvaralaštvo svakog pojedinog djeteta“ (Marić i Nukić, 2014: 18).

2.2.2 Igra kao oblik integriranog učenja

Najvažniji oblik dječje aktivnosti jest igra, ona je činitelj njegova cjelokupnoga razvoja (Rajić i Petrović - Sočo, 2015). Prema Findaku (1995: 39): „igra je najautonomnija čovjekova aktivnost i najizrazitiji oblik dječje aktivnosti“. Autorica Šagud (2015) opisuje igru kao najučinkovitiji i najproduktivniji medij djetetova napretka, ali i prirodnu integraciju svih ključnih razvojnih segmenata. Rajić i Petrović – Sočo (2015) smatraju kako se tijekom igre dijete samoostvaruje, ono rješava prepreke, izražava te potvrđuje, sazrijeva socijalno, emocionalno se oslobađa, razvija se misaono te napreduje motorički. Igra u djetetu potiče kapacitete fleksibilnosti koje autor Marjanović (1987) navodi kao najbitniji životni kapacitet jer nas prilagođava za kompleksni i stalno mijenjajući svijet u kojemu živimo. Krnjaja i Pavlović Breneselović, (2017) ističu igru kao pristup aktivnosti, a ne vrstu aktivnosti. Igra potiče učenje u materijalno adekvatnom okruženju kroz interakciju s odraslima i vršnjacima u kontekstu svakodnevnog življenja (Vujičić i Petrić, 2021).

Nacionalni kurikulum ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (2014) promatra dijete kao aktivna i angažirana sudionika igre, istraživanja i drugih aktivnosti. Autori Starc i sur. (2004) navode kako djeca igrom iskušavaju razne aspekte emocionalnog, tjelesnog, spoznajnog te socijalnog razvoja. Tijekom igre dijete istražuje i konstruira, a kroz igru dijete potiče maštu, kreativnost i znatiželju. Glavna karakteristika dječje igre jest osjećaj sigurnosti koju stvara kod djeteta, kao i ugodu i sreću te sklapanje prijateljstava s vršnjacima (Klarin, 2017).

Kroz igru djeca aktivno uče, koriste pokret i jezik, prenose ideje, pokušavaju razumjeti sebe i druge kroz korištenje misli i osjećaja, kao i uporabu pisanih i usmenih alata za stvaranje znanja. Međutim, svako dijete je drugačije i time bolje uči određenim načinom i metodama. Tako će neka djeca bolje učiti pokretom, pokušavanjem i isprobavanjem, druga pisanjem, pjevanjem ili ritmom, ali svako će dijete pronaći sebi optimalnu verziju tijekom rješavanja prepreka (Slunjski, 2001 prema Vujičić i Petrić, 2021).

Iako naizgled jednostavna, igra predstavlja napor i izazov za dijete, ona je kao posao kod odraslih jer se djeca trude ostvariti željeno. Dijete istražuje, eksperimentira, uči i oponaša. Svaka igra djetetu omogućuje cjelovit razvoj jer je ono slobodno, ono sudjeluje, uči čineći, te posjeduje prostor za maštanje i kreativnost, kao i stvaranje iskustava i otkrivanje. Igra potiče samopouzdanje i neovisnost djeteta stvarajući pozitivnu sliku o samome sebi (Rajić i Petrović - Sočo, 2015).

Krnjaja i Pavlović Breneselović (2017:19) smatraju kako tijekom igre odgojitelj treba implementirati određene stvari poput razumijevanja kreativnog scenarija, što drži djecu zainteresirane u igri, igrovnu dinamiku te prepoznati kad se treba uključiti u istu kao sudionik ili kao podsjetnik na dječja prijašnja iskustva. Za shvaćanje dječje igre, odgojitelj se treba posvetiti promatranju igre, tumačiti i razumjeti ju te shvaćati potrebno djetetu kako bi se igralo. „Jedan od kriterija kvalitete uključivanja odgajatelja u aktivnosti djece upravo je razina na kojoj on potiče njihovu samostalnost“ (Slunjski, 2008:93). Odgajatelj igru ne smije umanjivati već je poticati i promatrati kao kompleksan proces koji ona je.

3. UTJECAJ POKRETA U RANOM I PREDŠKOLSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

„Djetinjstvo je specifično životno razdoblje u kojemu dijete svladava osnovne vještine pokreta i ima obilje energije koja mu omogućuje usavršiti ih. U ovome razdoblju značajno je poticanje na tjelesne aktivnosti jer pokret utječe na psihofizički rast i razvoj, zdravlje, opće sposobnosti djeteta, ali i pridonosi samopoštovanju, pomaže u regulaciji tjelesne težine te prevenciji rizika od bolesti u odrasloj dobi“ (Pihač, 2011, str. 34). Autorica Ravnić (2015) pokret definira kao „sredstvo“ pomoću kojega će dijete istražiti te iskazati vlastite emocije, istovremeno se koristeći pokretima vlastita tijela. Autori Vujičić i Petrić (2021) navode kako je pokret, odnosno mišićna aktivnost, biotička potreba svakoga bića koji stvara temelje zdravoga razvoja i rasta sve djece. Kad govorimo o djeci rane i predškolske dobi, pokret dobiva dodatnu dimenziju budući da razvoj motorike izravno utječe na sazrijevanje centralnog živčanog sustava te njegovo skladno sazrijevanje (Jensen, 2005). Isti autor (2005:102) definira mali mozak, područje koje se povezuje s pokretom, kao: „stvarna razvodna ploča za kognitivnu aktivnost“.

3.1. Važnost pokreta

Živimo u svijetu tehnologije i sjedilački način života sve je prisutniji kod djece, zato je potrebno donijeti aktivnost natrag u dječji svijet, a idealno je spojiti pokret s učenjem i zabavom. Ljudi su uvijek bili u pokretu, težili aktivnom životu, nerijetko provodeći cijeli dan na nogama.

Znanstvenici su desetljećima pokušavali dokučiti povezanost između mišljenja i pokreta, ne dobivajući javnu potporu. S vremenom su se njihove pretpostavke pokazale točnima, te su pronađene jake veze između učenja, pokreta i umjetnosti (Jensen, 2005). Ovaj autor u svojim istraživanjima analizirao je rezultate mnogih potraga za poveznicom kretanja točnije, povezanost uma i tijela. Rezultati nam pokazuju važnost maloga mozga jer je on „stvarna razvodna ploča za kognitivnu aktivnost“ (Jensen, 2005:102). Dugo se smatralo kako je mali mozak samo pomoćnik velikom mozgu, međutim, Richardson je 1996. godine objavio kako zapravo mali mozak obrađuje informacije prije nego ih pošalje u veliki mozak. Isto je potvrdio i Robert Dow (prema Jensen 2005:102-103): „pacijent je imao oštećenje malog mozga i oštećenu kognitivnu funkciju. Taj, za sve iznenađujući događaj, doveo je do toga da je povezanost kretanja i učenja postala neizbježna“.

Mnoga su pedagoška, klinička i biološka istraživanja potvrdila važnost i potrebu tjelesne aktivnosti za adekvatno funkcioniranje maloga mozga, što također pozitivno utječe na optimalan rast i razvoj. Jensen (2005) je potvrdio sljedeće: u istraživanju sa štakorima dokazano je kako je mali mozak vezan i s socioemocionalnim ponašanjem, pa su tako štakori oštećenog malog mozga postizali lošije rezultate u labirintu. Uzevši u obzir da se za učenje novih pokreta mozak mora usredotočiti, posebno je bitan koncept angažiranja prefrontalnog korteksa kao i angažiranja dvije trećine čeonih režanja, čija je najvažnija uloga planiranje, određivanje slijeda, rješavanje problema, učenja novih pojmova i određivanje sljedova (Calvin, 1996 prema Jensen, 2005).

Suprotno tradicionalnom razmišljanju, broj neurona nije određujući faktor kognitivna razvoja, već povezanost među neurona. Za ovu povezanost odgovorna je mijelinska ovojnica koja određuje brzinu prenošenja živčanih impulsa i prenošenje istih na njihovo odredište. Ako nema povezanosti među neuronima, nema ni prijenosa informacija, a time niti znanja. Mijelinizacija započinje prenatalno te se nastavlja postnatalno, a izrazito je aktivna tijekom prvoga desetljeća života djeteta kada ono najintenzivnije upoznaje svijet oko sebe. Tjelesna aktivnost pozitivno utječe na sazrijevanje živčanoga sustava međutim, to ne znači samo povećavanje broja neurona, već i bolje stvaranje mijelinske ovojnice (Gilmore, Knickmeyer, Gao, 2018).

Jensen (2005) smatra kako manjak kretanja može uzrokovati nasilno ponašanje djece jer ako djetetu nedostaje podražaja fizičkim aktivnostima i dodirrom, neće se stvoriti veze u mozgu između ugodne i pokreta, i stvorit će se manji broj veza između moždanih centara odgovornih za ugodu i maloga mozga. Ako se dijete pronade u ovakvim uvjetima, moguće je razvijanje nesposobnosti doživljavanja ugodne te će pokazivati interes za žestokim stadijima podražaja kao što je nasilje. Autor Kotulak (1996, prema Jensen 2005) navodi kako je pokret najbolji lijek za dijete te da će doći do velikih problema u slučaju uskraćivanja kretanja. Stojković (2015) potiče važnost motivacije te edukacije djecu rane i predškolske dobi o važnosti potrebe za vježbanjem i tjelesnim aktivnostima, kako bi razvijali cjeloživotne zdrave navike.

Govoreći o kretanju i pokretu ne misli se nužno na težak fizički rad i vježbu, ono podrazumijeva slikanje kistom, slaganje kocaka, crtanje na podu, ples. Učenje pokretom aktivno je učenje te se postiže napredak u koncentraciji. Kompetentan odgojitelj to će prepoznati i poticati, što je bitno jer je povezanost koraka i učenja cjeloživotna dobrobit.

3.2. Biotička motorička znanja

Prve pokrete tijela djeca samostalno nauče budući da su oni nagonski, a nazivamo iz biotičkim motoričkim znanjima. Ona djeci omogućavaju izražavanje kroz savladavanje prostora, otpora, prepreka te baratanje predmetima (Petrić, 2019). Biotička motorička znanja također se nazivaju i prirodnim oblicima kretanja, a Wickstorm (1983) ih definira kao sastavne motoričke aktivnosti na kojima se temelje kasnije složenije i naprednije aktivnosti. Findak i sur. (2000) govore o sve većoj važnosti prirodnih oblika kretanja za formiranje antropološke osnovne u svrhu bržeg i jednostavnijeg formiranja specifičnih motorički znanja kao i za opći razvoj te zdravstveni status individue. One sadrže duplu ulogu, prva je učenje i usvajanje novih motoričkih znanja koje su nužne kako bi riješili svakodnevne motoričke zadatke kroz život, a druga je osiguravanje idealnog razvoja djetetovih antropoloških sposobnosti i osobina (Pejčić, 2005).

Prema autoru Neljak (2009) sedam je faza motoričkog razvoja djeteta od samoga rođenja pa do polaska u školu:

1. „faza refleksne aktivnost
2. faza spontanih pokreta
3. faza osnovnih pokreta i kretnji (koordinacije pokreta glave, trupa i tijela)
4. faza osnovne senzomotorike (hvatanje predmeta prstima)
5. faza osnovnih gibanja (kretanje u prostoru, lokomocija)
6. faza preciznije senzomotorike (usklađivanje rada mišića ruku, šake i prstiju)
7. faza lateralizacije, tj. dešnjaštva ili lijevaštva“ (Neljak, 2009:19).

Razlikujemo nekoliko domena prirodnih oblika kretanja (Neljak, 2009:22):

1. svladavanje prostora: valjanje, kotrljanje, puzanje, hodanje, trčanje;
2. svladavanjem prepreka: preskoci, naskoci, saskoci, provlačenja, penjanje, balansiranje;
3. svladavanje otpora: držanje, podizanja, nošenja, guranja, vučenja, upiranja i višenja, navlačenja, nagurivanja;
4. manipuliranje objektima: bacanja, hvatanja, dodavanja, gađanja, vođenja, žongliranja.

Prema autoru Neljaku (2009), prirodni oblici kretanja ovise o razvoju koštano-zglobnog i mišićnog sustava kod djece koja se javljaju i unaprjeđuju uz sazrijevanje živčanoga sustava. Tako možemo razlikovati tri faze:

1. faza pojave gibanja – karakteristični su isprekidani, nesigurni kratkotrajni pokreti. Dijete kratko i nespretno izvodi pokret ili skup pokreta koji obilježavaju neki prirodni oblik kretanja, a zbog toga ovu fazu nazivamo i fazom početnog usavršavanja (Neljak, 2009).
2. faza povezivanja gibanja – dječji pokreti postepeno postaju usklađeniji i precizniji. Bolje i sigurnije su kontrolirani pokreti međutim ne bivaju povezani (Neljak, 2009).
3. faza uporabe gibanja – dječji su pokreti usklađeniji, stabilniji, povezani i sigurni. „Iako se nesigurnosti periodično pojavljuju gibanje je potpuno u funkciji i postaje upotrebno u cijelosti“ (Neljak, 2009:46).

Gledajući dječji razvoj prirodne oblike kretanja možemo opisati poput osnova, a druge su izvedenice prvih. Pa su tako osnovne: hodanje, trčanje, skakanje, penjanje, puzanje, nošenje i dizanje te bacanje i hvatanje. Dok je, primjerice, vođenje lopte izvedenica, budući da dolazi i pojavljuje se naknadno (Neljak, 2009). Time zaključujemo da je i pokret, kad govorimo o prirodnim oblicima kretanja, integriran, budući da ih dijete koristi kao cjelinu. Izvedenice pokreta još uvijek sadrže osnovu pokreta jer kada dijete prohoda, ono će koristiti hodanje tijekom guranja predmeta, prenošenja, hodanja po stepenicama i slično.

3.3. Dobrobiti pokreta

Kada govorimo o dobrobitima pokreta, mislimo na primarno tri međusobno povezane kategorije: zdravstvenu, socijalnu i psihološku dobrobit. Za postizanje cjelovitoga blagostanja djeteta, potrebno je zadovoljiti sve kategorije dobrobiti (Vujičić i Petrić, 2021). Određena obilježja i stavke svojevrsne su za određenu kategoriju, što ih čini lako prepoznatljivima.

Autor Petrić (2011) opisuje zdravstvenu dobrobit pokreta koja se prepoznaje u pravilnom rastu te razvoju uz sprječavanje nastanka raznih bolesti. Autor Bartoš (2015) navodi kako pokret pozitivno utječe na smanjenje pojave srčanih oboljenja, smanjuje povišen kolesterol u krvi, usporava proces starenja, pravilno regulira krvni tlak i održava tjelesnu te mišićnu masu. Jurakić (2015) smatra kako osobe koje su više tjelesno aktivne, imaju manju vjerojatnost od raka debelog crijeva i pluća, moždanog udara i koronarnih bolesti, kao i astme i brojnih drugih bolesti današnjice. Bungić i Barić (2009) spominju samo neke od tjelesnih

prednosti takvih aktivnosti, a to su: pravilno držanje tijela, redovitost probave, pravilna prehranu, želja i motivacija za aktivnim provođenjem slobodnoga vremena te funkcionalnost imunološkog sustava.

Živković (2015, prema Vujičić i Petrić, 2021:23) naglašava: „Psihološka dobrobit pokreta danas se ponajviše očituje u povećanju kapaciteta pojedinca za suočavanje sa stresom koji je često prisutan u suvremenom načinu života, pa i u djece od najranije dobi“. Bungić i Barić (2009) navode kako tijekom tjelesnih aktivnosti smanjujemo stres te gradimo samopouzdanje i samopoštovanje, kao i osjećaj ugone i uspjeha, budući da dobivamo vjeru u svoje postupke.

Autor Jensen (2005) u prikazu različitih istraživanja i podataka, dolazi do spoznaje da kretanje potiče rast broja moždanih stanica koje poboljšavaju pažnju uz mogućnost razmišljanja što dovodi i do boljeg obrazovnog uspjeha. Dokazano je kako osobe sklonije redovitim tjelesnim aktivnostima izražavaju više sreće, opuštenosti te upornosti u usporedbi s osobama koje nisu sklone redovitom tjelesnom vježbanju. Zaključak je kako će se pokret uvijek pokazati značajan za psihološku dobrobit djeteta, budući da će osigurati bolju motivaciju za rad te sreću i komunikativnost s drugima.

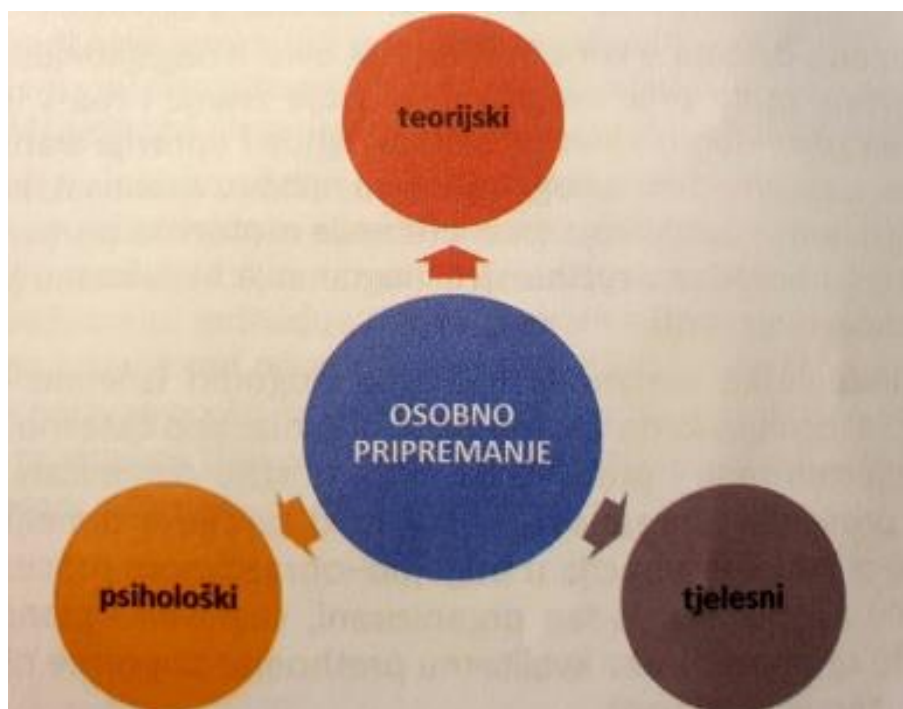
Time dolazimo do socijalne dobrobiti pokreta. Sam izraz socijalna znači da se odnosi na proces u kojemu je dijete u interakciji, što stvara osjećaj uključenosti i pripadnosti društvu. Djeca najbolje uče kroz suradnju, bilo to uz odraslu osobu ili vršnjake. U ranoj i predškolskoj dobi značajna je uloga odgojitelja koji potiče i usmjerava djecu ka tjelesnoj aktivnosti i pravilnosti izvedbe iste. Uz to dijete uči biti socijalno odgovorno, kao i poštovati pravila igre te biva pripremljeno za život u kolektivu. Pokret ujedinjuje sve ljude i odličan je način za učenje tolerancije i poštivanje različitosti (Vujičić i Petrić 2021).

3.4. Uloga odgajatelja u tjelesnim aktivnostima

Djeca mlađe dobi najviše uče promatranjem i oponašanjem pa time Miljak (2015) ističe veliku važnost odgajatelja u odgojno-obrazovnom procesu ranog i predškolskog odgoja. Izrazito je bitno odmaknuti se od frontalnoga oblika rada, kad govorimo o tjelesnim aktivnostima i pokretu kod djece rane i predškolske dobi, i težiti samostalnom stjecanju kompetencija i iskustava, a odgojitelj je prisutan samo kako bi usmjerio dijete. Kako bismo prenijeli kompleksnost pokreta, važno je zabavljanje djece u procesu učenja, dok je manje bitno težiti rezultatu izvedbe. Tjelesne aktivnosti trebaju i zadovoljavati osnovnu dječju potrebu za igrom, koja je više od sredstva razonode i zabave jer se tijekom igre povećava aktivnost svih

organa kod djeteta i ono biva emocionalno i tjelesno uključeno u njegov vlastiti individualni oblik učenja (Findak i Delija, 2001). Stoga odgojitelj treba često koristiti igru tijekom poticanja djece na pokret.

„Odgajatelj bi svakodnevno trebao živjeti svoju struku i biti ono što očekuje i od djece da postanu jer na taj način postaje bitan u usvajanju odgojnih obrazaca i autoritet za sve oko sebe. Osobni primjer, znanje i ljubav prema svom zvanju mogu biti značajni za uspjeh u radu“ (Petrić, 2019:129-130). Odgojitelj treba biti djetetu primjer pa tako i on mora u svojoj praksi biti istraživač, pratiti trendove i uvijek oslušivati potrebe djeteta, treba istraživati svoje stvaralačke potencijale, preispitivati svoj rad i težiti poboljšavanju i učenju iz pogrešaka (Petrić, 2019).

Slika 2: Aspekti osobne pripreme odgojatelja za tjelesne aktivnosti (Petrić, 2019:128).

Neki od bitnih postupaka odgojitelja za provođenje tjelesnih aktivnosti su: „stručna analiza prethodne aktivnosti, uvid u izvedbeni plan i program, definiranje cilja, odabir prostora i opreme za tjelesno vježbanje, odabir organizacijskih postava i oblika, adekvatnih metoda rada te razrada tijeka aktivnosti“ (Petrić, 2019:130).

Stručna analiza prethodno provedenih tjelesnih aktivnosti prvi je korak u organizaciji tjelesnih aktivnosti, a njezin je cilj dobivanje pozitivnih i negativnih iskustava dobivenih tijekom provođenja aktivnosti. Kompetentan će se odgojitelj svaki put preispitivati je li se što moglo drugačije analizirati i iz toga izvući pouku, sve u svrhu učenja nečega boljega. Sljedeći

je korak sagledati izvedbeni plan određenih tjelesnih aktivnosti točnije, motoričkih sadržaja koje je odgojitelj odabrao te predvidio početkom pedagoške godine. Nakon toga određuju se ciljevi tjelesnih aktivnosti, koji su uvijek povezani s temom odgojne skupine, te predviđenim motoričkim sadržajima. Poslije toga treba odrediti adekvatan prostor te opremu, što su bitne stavke za provođenje planirane aktivnosti. Ovisno o predškolskoj ustanovi, aktivnost je moguće provoditi u sobi dnevnoga boravka skupine, livadi, terasi, dvorištu, sportskoj dvorani itd. Također, odgojitelj mora znati s kojom opremom i rekvizitima raspolaže. Uz ovo, potrebno je odabrati motorički sadržaj koji želimo primijeniti, kao i odabrati metode rada pazeći da se ispune zamišljeni ciljevi. Na samom kraju razrađujemo tijekom određene tjelesne aktivnosti i dokumentaciju svih navedenih koraka uz zapažanje odgajatelja (Petrić, 2019).

4. RAD U JASLICAMA

Dječje jaslice mjesto su namijenjene djeci od 6 mjeseci do 3. godine života djeteta. U dječjim jaslicama fokus je stavljen na brigu, njegu i skrb djece mlađe dobi. One mogu biti samostalne predškolske ustanove ili bivaju u sklopu većih predškolskih ustanova (<https://www.zakon.hr>). Autorica Miljak (2001) opisuje dječje jaslice kao „dječja kuća“ te ističe da su one mjesto za življenje, učenje i igranje djece i odraslih, stoga trebaju biti njihovo ugodno i sigurno mjesto u koje će ona rado dolaziti i gdje će im biti privlačno učiti i živjeti. Za razliku od odraslih, mlađa će djeca učiti s više lakoće, zadovoljstva te brzinom koja biva aktivna iznimno tijekom djetinjstva. „Djeca živeći uče i uče živeći“ (Miljak, 2009:11).

Člankom 2 Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (2008:3) navodi se da je „dijete osoba u dobi od 6 mjeseci do polaska u školu koja prolazi organizirani oblik predškolskog odgoja i naobrazbe i aktivni je sudionik odgojno-obrazovnog procesa koji se ostvaruje u dječjem vrtiću“. Također je u Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN 10/97, 107/07, 94/13, 98/19), članak 3. te u stavku 2. navedeno kako se predškolski odgoj treba ostvarivati u skladu s osobinama razvoja te djetetovim razvojnim potrebama uz socijalne, vjerske, kulturne i druge potrebe obitelji.

Međutim, razlika između djeteta s navršениh 6 mjeseci te sve do 7. godine, odnosno djetetova polaska u školu, velika je pa je i raspon potreba i sposobnosti velik. Stoga se razlikuju dječje jaslice, namijenjene djeci od 6 mjeseci do 3. godine i dječji vrtić, namijenjen djeci od 3. godine do polaska djeteta u školu. U sklopu jaslica može postojati mlađa jaslička te starija jaslička grupa, kao i mješovita jaslička grupa.

Schäfer (2016) opisuje jaslice kao usmjerene na potrebe djece za sigurnosti, njegu, slobodu kretanja i istraživanja. Djecu jasličke dobi nužno je „ozbiljno shvaćati i poštovati“ (MZO, 2014:9) neovisno o tome što su njihove sposobnosti ograničene i stvarna dob im je od šest mjeseci do treće godine. Uz to, Nacionalni kurikulum ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (2014) navodi da je dijete subjekt radije nego objekt vlastitog odgojnog procesa te da ono konstruira i sudjeluje u kreiranju svoga života. „Kurikulum usmjeren na dijete slijedi tradiciju progresivnog obrazovanja, to jest poštivanja djetetovih interesa, mogućnost izbora, odlučivanja i aktivno učenje, okrenut je samorealizaciji i samoaktualizaciji djeteta, naglasak na djetetovim interesima i njegovom osobnom razvoju, mogućnostima odlučivanja i aktivnom učenju“ (Slunjski, 2011:21). Kako bi odgajatelj uspostavio kvalitetan pristup i individualno

upoznao svako dijete, nužno je stvarati pedagoško pripremljeno, promišljeno te adekvatno oblikovano okruženje (Miljak, 2009).

„Djeci nije dovoljna ljubav sama. Naprotiv, moramo im također pružiti poticaje i dati im nešto za činjenje“ (Schäfer, 2016:17).

Rad s jasličkom djecom teži je od rada s vrtićkom djecom, budući da su njihove razvojne sposobnosti i mogućnosti djece jasličke dobi manje razvijene. Nacionalni kurikulum (2014) zagovara kako, iako su jaslice prostorno-materijalno jednostavnije opremljene, važnost okruženja i poticaja u istome je velika, stoga je bitno djeci osigurati kvalitetne materijale te adekvatnu prostorno-materijalnu opremljenost da bi se mogao postići djetetov cjelovit potencijal.

Djetetova okolina mora djeci dati mogućnost isprobavanja, kombiniranja te odabira sadržaja uz materijale koji su s njihovim razvojnim stadijem i sposobnostima, a moraju se, kao i odgojitelji i roditelji, osjećati dobro i imati povjerenje (Schäfer 2015). Također, ista autorica spominje sljedeće kriterije kada govorimo o prostorno-materijalnom okruženju sobe dnevnoga boravka u radu s jasličkom djecom:

- interijer treba biti udoban i primjeren tjelesnom stasu djeteta;
- ustanova i soba boravka treba biti pregledna;
- poticati razvoj fine i grube motorike, a posebno kod koordinacije oko- ruke, ravnoteže, hodanja i sl.;
- kvalitetan izbor dobno primjerenih materijala, kao i knjiga, igračka i drugih poticaja;
- upoznavanje i demonstriranje materijala i poticaja djeci;
- slobodno korištenje materijalima, knjigama i igrama kao i kupaonici te mjestu za odmor;

„Djetetu treba odgovarajuća okolina kako bi se kroz vježbu mogle razvijati sve njegove mogućnosti“ (Marija Montessori, 1954, prema Schäfer, 2015:64).

4.1. Pokret u jaslicama

Svi prirodni oblici kretanja pojavljuju se kronološki različito u djece jasličke dobi. U samome početku, dok dijete još nije prohodalo, kod njega dominira puzanje i podizanje na noge. To pokušava održavajući ravnotežu i stječući kontrolu vlastitih pokreta. Nakon puzanja, slijedi

hodanj, kojim dijete dobiva samostalnost i mogućnost neumornog istraživanja svijeta oko sebe. Nakon što usavrši hodanje, javit će se i drugi oblici prirodnih oblika kretanja kao što su trčanje, penjanje, skakanje, baratanje predmetima i slično. Izrazito popularna aktivnost u djece jasličke dobi su guranje i vučenje različitih predmeta, a dodatan je plus ako uz to predmeti proizvode zvuk. U ovom razdoblju dijete preferira igračke s kotačima kao što su autoguralice i tricikl, koje će mu pomagati u korištenju vlastita tijela s ciljem pokretanja i zaustavljanja. Radi stadija savladavanja funkcionalne igre, djeca uzimaju i bacaju sve što im padne pod ruku, neovisno o repetitivnosti ili posljedicama.

Autorica Nenadić (2002: 13) navodi kako su manja djeca prirodno privučena penjanju, popet će se na apsolutno sve pred sobom kao što su stolovi, stolice ili police. Djeca jasličke dobi uživaju okušavajući se na stepenicama, malim penjalicama, niskim toboganima, a penjanje im, iako izazovno, nudi puno zabave. Međutim, jednostavnije im je penjanje od silaženja, stoga odgojitelj treba paziti na potencijalne ozljede i padove. Također, djeca jasličke dobi vole nositi predmete poput kutija i kocaka te im to daje osjećaj moći i pomaganja odraslima oko sebe. Mlađa djeca jako vole igre koje uključuju pokret, posebno vole plesati i koristiti pokrete uz glazbu kojima razvijaju motoriku (Starc i sur., 2004).

Iz svega navedenog možemo zaključiti kako djeca jasličke dobi u sobi dnevnoga boravka veliku količinu dana provode neiscrpno istražujući svijet oko sebe te savladavanju motoričkih znanja i vještina, dok ih svi rezultati vesele. Važno je da odgojitelj u jaslicama potiče tjelesni razvoj djece prateći njihove interese i pazeći na njihovu sigurnost, nudeći im primjerene poticaje kroz koje će se djeca samoostvarivati i razvijati svoje sposobnosti. Potrebno je kreirati adekvatno okruženje koje će djeci pružiti slobodu istraživanja uz minimalno zabrana i ograničenja (Nenadić, 2002).

Starc i sur. (2004) odredili su pokrete i radnje do kojih djeca trebaju doći tijekom 12. pa sve do 18. mjeseca života:

- prvi koraci, u početku nespretni raširenih nogu posrćući naprijed dok ruke služe za održavanje ravnoteže (12 mj.)
- spuštanje iz stojećeg u čučanj
- saginjanje i podizanje predmeta s poda
- lupanje jedećim priborom o stol (12 mj.)

- ubacivanje i izbacivanje predmeta iz torbi, kutija, posuda...
- rado gura i vuče predmete
- korištenje vlastitog jezika, oponašanje zvukova
- cjelovit i čvrst hvat olovke
- tijekom 15. mjeseca samostalno hodanje i istraživanje
- učenje sve većeg broja riječi (15 mj.)
- penjanje stepenicama četveronoške ili uz asistenciju odraslih
- pincetni hvat – pravilno hvatanje manjih predmeta
- pogodno držanje olovke i energično šaranje
- slaganje dvije do tri kockice, uživanje u građenju i igranju
- dodavanje lopte, samostalno bacanje u stojećem položaju
- samostalno držanje žlice i jedenje
- mahanje i pljeskanje rukama
- pokazivanje prstom za predmete koji mu trebaju
- okretanje listova slikovnica (18.mj)
- nošenje većih predmeta, vučenje i guranje istih
- uživanje u provlačenju

Daljnje sagledanje osobitih motoričkih znanja djeteta u dobi od 18 do 24 mjeseca:

- u stalnom je pokretu
- naizmjenično izmjenjuje ruke i noge pri hodaњу
- uživanje u hodaњу suženom linijom
- sigurnije hodaње, prilikom hodaња obraća pažnju na stvari oko sebe
- održavanje ravnoteže
- hodaње unatraške

- njihanje te savijanje koljena tijekom slušanja glazbe
- trčanje i poskakivanje
- razumijevanje jednostavnih igara s pokretom
- bacanje i udaranje nogom lopte
- kotrljanje lopte
- samostalno penjanje i spuštanje toboganom
- penjanje na penjalicu
- vožnja tricikla i autoguralice
- otvaranje i zatvaranje kutija, ladica
- nizanje većih perli i slamki
- slaganje tornja od pet kocaka (24 mj.)
- šaranje
- početak usvajanja higijenskih navika
- jedenje i pijeње iz šalice bez asistencije

Nastavak pregleda motoričkog razvoja djeteta od 2 do 3 godine:

- usavršavanje hodanja te kontrole stajanja
- završetkom 2. godine glavna aktivnost je trčanje uz izmjenu pokreta ruku te nogu
- mijenjanje smjera kretanja tijekom hodanja i trčanja
- hodanje na prstima
- pokušavanje jednonožnog stajanja
- sunožno skakanje na jednom mjestu
- bacanje predmeta u definiranom smjeru
- povlačenje kontroliranih pokreta rukom
- praćenje jednostavnih pravila

- gradnja tornja od osam kocaka
- samostalno odijevanje jednostavne odjeće
- izuvanje i svlačenje bez asistencije, dok je asistencija potrebna tijekom obuvanja i oblačenja
- obuvanje papuča bez asistencije, iako ne razlikovanje lijeve i desne
- mogućnost primjećivanja dominante uporabe lijeve ili desne ruke

Sva navedena kretanja i radnje ključna su za daljnji razvoj motorike, međutim bitno je uzeti u obzir da će svako dijete manifestirati ponašanje kada je za to spremno, bilo to prije ili kasnije definiranih razvojnih stupnjeva.

4.2. Učenje u jaslicama

Velike su sposobnosti djece jasličke dobi za učenjem, međutim ostvarit će se samo u slučaju ako uvjeti njihova učenja i rasta budu odgovarajući te njima prilagođeni. Najbolji će rezultat postizati ako budu zainteresirani i usredotočeni radu, spremni učiti, samostalno odaberu aktivnost kojom će se baviti (Stokes Szanton, 2000). Sve što dijete jasličke dobi napravi, donosi mu neko novo otkriće i znanje, dakle svaki njegov pokret jest novo znanje, a djetetov najdraži način učenja je kroz igru.

3.3. Igra u jaslicama

U svojim radovima autori Neljak (2009) i Nenadić (2002) analiziraju faze igre kod djece jasličke dobi. Možemo primijetiti da kod djece jasličke dobi prevladava funkcionalna igra kroz koju dijete otkriva funkcije predmeta i pojava oko sebe. Neljak (2009) taj tip igre još definira i kao spontanu, odnosno biotičku igru, budući da sadrži ponavljajuće, jednostavne mišićne pokrete.

Djeca u dobi od 12. do 18. mjeseca usavršavaju funkciju vještina primjerenih za taj razvojni period poput hodanja, hvatanja, uspravljanja, motorike prstiju, otvaranja, zatvaranja, umetanja, podizanja i bacanja. Stoga će djetetu kroz funkcionalnu igru sazrijeti i motorika, kao i perceptivne te osjetilne funkcije. Šuškalice i sve igračke koje proizvode zvukove, lopte, tapšalice, igre prstićima i taktilne igre djetetu postaju najdraže. U ovom razdoblju dijete radije bira društvo odrasle osobe, dok s vršnjacima i većom djecom ostvaruje slabiju interakciju igrajući se u njihovoj blizini, ali bez suradnje. Uz to, u ovom periodu, prisutna je i jednostavna imitativna igra kojom dijete oponaša poznate radnje iz svakodnevnog života ljudi oko sebe.

Kod djece od 18. do 24. mjeseca još uvijek je pristupna paralelna te funkcionalna igra. Također se javlja modeliranje, a djeca ove dobi izrazito vole igre u pješčaniku i igre s vodom. Nastavljaju s oponašanjem te jednostavnim verzijama simboličke igre kroz koju dijete oponaša svoje doživljaje iz svakodnevnog života.

Tijekom 2. i 3. godine kod djece se javlja igra s vršnjacima, a tijekom nje povremeno dolazi do preuzimanja uloga (Nenadić, 2002). Kroz simboličku igru dijete će oponašati svoje interakcije s odraslima iz okoline koristeći predmete koji mijenjaju stvarne predmete koje po potrebi imenuje. Igra sadrži tijek stvarnih svakodnevnih situacija koje oponaša. Primjerice, dijete lutki daje ručak, mijenja joj pelenu, stavlja ju na spavanje. Uz simboličku igru prisutne su i igre građenja ili stvaranja u kojima djeca, s namjerom da nešto stvore, barataju predmetima. Iako Nenadić (2002:66) navodi kako: „na ovom razvojnom stupnju to, zapravo nije kreativan proces, nego istraživanje mehaničkih procesa spajanja predmeta i uočavanja odnosa među njima, kao i usavršavanje fine motorike“. Koliko god djecu jaslíčke dobi uzbuđuje slaganje, isto toliko ih veseli i njihovo rušenje. Drage su im i manipulativne te konstruktivne igre poput „kocka u kocki“ ili „šalica u šalici“.

5. INTEGRIRANO UČENJE I POKRET

Za integrirano učenje i pokret bitno je da se kroz praksu „teži ka integraciji dijelova odgojno-obrazovnog procesa, od kojih razlikujemo: kineziološki, glazbeni, jezično-komunikacijski, kreativno-stvaralački i istraživačko-spoznajni“ (Petrić, 2019:135). Budući da navedene dijelove dijete promatra kao cjelovitu sferu, tada je kurikulum ustanove stvarno integriran, gdje će svi ti dijelovi imati različite uloge, ali isti cilj koji je razvoj svih djetetovih potencijala (Petrić, 2019). Kada govorimo o dobrobitima, razvoj motoričkih sposobnosti nalazi se prva na popisu dobrobiti u Nacionalnom kurikulumu (2014) uz osobnu i emocionalnu. Petrić (2019) također navodi kako djeca od rođenja teže pokretu i traže tjelesnu aktivnost u svakom trenutku. Potreba za motoričkom aktivnosti karakteristika je čovjeka te je nezamjenjiva. Kompetentan odgojitelj svjestan je toga te se trudi u svim aktivnostima implementirati neki oblik kretanja, umjesto da ga sputava.

Senzorni i motorički sustavi temelji su većine znanja kod djece rane i predškolske dobi te je stoga logično kako su sva dječja znanja prikupljena kroz senzomotoriku. Kako bismo to omogućili, potrebno je poticati dijete na kretanje kao što je istraživanje i igranje. Važno je djetetu osigurati individualni razvoj i napredak te mu pružiti priliku vježbati i ovladati novim vještinama i sposobnostima. Svaka motorička aktivnost kontrolirana je određenim mehanizmom središnjega živčanoga sustava koje su povezane morfološkim karakteristikama, ljudskim sposobnostima, socijalnim statusom i kognitivnim sposobnostima (Findak, 1995).

Tjelesne se aktivnosti jednostavno integriraju ostalim razvojnim područjima djeteta i on je prisutan u svakoj od njih. Odgojitelj je taj koji odlučuje količinu uključenost tjelesne aktivnosti u druge, time implementirajući integrirano učenje (Petrić, 2019).

U kreativno-stvaralačkim aktivnostima pokret se nalazi u finoj motorici šake tijekom rezanjem škarama, trganjem papira, povlačenjem crta, modeliranjem... Također se može koristiti na većem nivou poput slikanja na velikim površinama, stvaranjem dijelovima tijela (otiskivanje rukama, prstima, stopalima). Ovisno o odgajatelju, dijete će istovremeno zadovoljavati potrebu za pokretom i likovno kreativnim stvaralaštvom.

U jezično-komunikacijskim aktivnostima, pokret je prisutan i tijekom verbalne i neverbalne komunikacije djece. Tijekom neverbalne komunikacije, djeca će pokretom pokušati objasniti svoje potrebe u manjku riječi. S druge strane, za tjelesnu aktivnost i njihov provođenje, ključni su jezično-komunikacijske sposobnosti kako bi odgajatelj prenio svoje namjere, plan i upute

provođenja tjelesnih sadržaja. Odgajatelj treba konstantno komunicirati i poticati na komunikaciju kroz tjelesne aktivnosti primjerice brojanjem, naglašavanjem ili imenovanjem.

Glazba je najlakše poveziva s pokretom, a uz to ples je djeci najprirodnija aktivnost. Dijete spontano reagira na riječi, ritam i melodiju kroz pokret te pjevanje. Koreografija je često vrlo jednostavna te ih se s vremenom može upoznavati s novim, kompleksnijim, neurođenim pokretima, odnosno plesnim strukturama. Glazba je dobrodošla kako bi dala tempo za tjelesne aktivnosti primjerice tijekom trčanja.

U istraživačko-spoznajnim aktivnostima pokret je sastavni dio. Počevši od rođenja, dijete istražuje svoje tijelo i svijet oko sebe. U prvim danima života dijete širi ruke pokušavajući dotaknuti predmete i ljude oko sebe, s vremenom savladavajući prostor, kako bi došlo do željenog. Ubrzo slijedi ovladavanje kontrolom donjih ekstremiteta, nakon čega se ne zaustavlja u istraživanju, penjanju, preskakanju, guranju, bacanju i sličnim aktivnostima. Tijekom tjelesnih aktivnosti dijete neprekidno pokušava pronaći nova rješenja za raznolike prepreke, učeći nova motorička gibanja i sadržaje.

Svi su dijelovi integriranog kurikula povezani međusobno te se mogu spojiti s pokretom, budući da je osnova svake dječje radnje pokret. Time će svaka tjelesna aktivnost djeteta biti prožeta kroz druga razvojna područja, a odgojitelj je taj koji odlučuje hoće li iskoristiti taj djetetov potencijal (Petrić, 2019).

6. PROBLEM I CILJ RADA

6.1. Problem i cilj rada

U posljednje vrijeme sve je više djece, ali i mladih sa slabije razvijenom motorikom, a sve je češća smanjena količina kretanja, dok pasivnost i sjedilački način života postaju norma. Kako bismo spriječili opadanje razine kako fine, tako i grube motorike, potrebno je svakodnevno prakticirati kretanje te bi idealno bilo integrirati pokret u svakodnevnim aktivnostima.

Primarni je cilj ovoga diplomskoga rada prikazati različite poticajne aktivnosti temeljene na primjeni fine i grube motorike, koje integriraju poticanje razvoja više razvojnih područja s naglaskom na razvoj motorike i motoričkih sposobnosti. Sekundarni je cilj kroz metodu sustavnoga opažanja istaknuti za koje od ponuđenih sadržaja djeca jasličke dobi iskazuju najveću zainteresiranost točnije, postoji li veći interes za sadržajima fine ili grube motorike, te jesu li vidljive razlike zainteresiranosti ovisno o spolu djece.

Sukladno definiranim ciljevima postaviti će se sljedeće hipoteze:

H1: djeca jasličke dobi iskazuju veliku zainteresiranost za poticajnim aktivnostima

H2: djeca jasličke dobi veću zainteresiranost pokazuju za sadržajima koji uključuju grubu motoriku

6.2. Tijek provedbe pilot projekta

Istraživanje je provedeno u skupini djece jasličke dobi (24-ero djece, 11 dječaka i 13 djevojčica, u starost od 1 godine i 3 mjeseca do navršene tri godine). Grupu možemo podijeliti na dvije skupine, 16-tero starije djece (onih koji su napunili 2 godine) i 8-mero mlađe djece (koji još nemaju 2 godine), budući da se i inače u grupi vidi razlika među njihovim sposobnostima. Kroz razdoblje od nekoliko mjeseci, s djecom su se sustavno provodile različite poticajne aktivnosti temeljene na primjeni fine i grube motorike.

Svaka poticajna aktivnost provedena je u periodu od tjedan dana i prati teme koje se obrađuju u grupi prateći godišnja doba i interese djece. Aktivnosti su postavljane ponedjeljkom ujutro prije dolaska prvog djeteta kako bi uvijek bili dočekani sa spremnom poticajnom aktivnosti. Poticajne aktivnosti postavljane su u različite dijelove sobe, ovisno o primjerenosti i prostornom rasporedu sobe. Aktivnosti su dane djeci na samostalno istraživanje uz povremene intervencije odgojitelja u svrhu usmjeravanja (verbalno ili demonstracijom) na pravilno izvođenje aktivnosti. Uz sustavno promatranje, svaka je aktivnost vrednovana skalom od 0 do 5 prema

danima zainteresiranosti djece za danu poticajnu aktivnost. Kriterij je bio da se najmanje jedno dijete uključi u poticajnu aktivnost. Ako tijekom dana nijedno dijete nije sudjelovalo u aktivnosti, taj dan tako je i zabilježeno. U slučaju blagdana, gledalo se je li bio interes dan ranije, ako je, brojalo se kao da je i na dan blagdana bio pokazan interes, a ako dan ranije nije bilo zainteresiranih, taj se dan nije brojao. Zbog smjenskoga rada odgajateljica te vremenskog rasporeda vrtića, poticajna aktivnost odvijala se u jutarnjem periodu, tijekom okupljanja djece prije doručka. Prilikom tog vremena bila je prisutna samo jedna, od tri odgajateljice, koja je bilježila zainteresiranost i tijekom bavljenja poticajnom aktivnosti te bilješke prenijela dalje.

6.3. Zbirka aktivnosti

Popis aktivnosti:

1. Snjegović i loptice
2. Prati tragove
3. Baloni
4. Ubaci loptice
5. Utrka
6. Kutija za maskiranje
7. Koja sam boja?
8. Pogodi boju
9. Šareni štapići
10. Otvori i prozbori
11. Potraga za jajima
12. Kuhari
13. Pronađi dinosaura
14. Zalijepi loptice
15. Gusjenica
16. Šareni leptir
17. Ubaci autiće
18. Prometna pravila
19. Pecanje
20. Ukrasi ribicu

1. Snjegović i loptice

Slika 3. Snjegović i loptice (vlastiti izvor)

Poticanje:

Fina motorika šake, gruba motorika, preciznost, koordinacija pokreta te učenje strpljenja i čekanja u redu.

Materijali:

Karton, tempera, plastične loptice

Izrada:

Izrezati karton u obliku snjegovića, odrezati mjesto za ubacivanje loptica te namjestiti kartonsku kutiju u koju će loptice upadati. Obojati i ostaviti da se osuši. Zalijepiti dodatni karton tako da povezuje snjegovića i kutiju. Postaviti loptice u blizini snjegovića.

Cilj aktivnosti:

Razvoj fine motorike šake uz usavršavanje preciznosti gađanja loptica i koordinacije pokreta, razvoj grube motorike za dolazak do udaljenih loptica te učenje čekanja reda.

Osvrt na aktivnost:

Djeca su znatiželjno promatrala poticaj smješten u centru za istraživanje te su na odgojiteljičinu potvrdu uzbuđeno počela ubacivati loptice. Djeca su znatiželjno promatrala poticaj smješten u centru za građenje te su na potvrdu odgojiteljice uzbuđeno počeli ubacivati loptice. Početkom tjedna bio je veći interes za poticaj i djeca su ubacivala loptice iz blizine naknadno se odmičući sve dalje od snjegovića uz poticanje i navijanje vršnjaka. Tehnika se kroz tjedan svima poboljšala. U aktivnosti su pretežito uživali stariji dječaci koji imaju bolje izraženu preciznost.

2. Prati tragove

Slika 4. Prati tragove (vlastiti izvor)

Poticanje:

Gruba motorika, preciznosti, ravnoteža, koordinacija pokreta te učenje smjera kretanja i snalaženja u prostoru.

Materijali:

Karton, ljepilo.

Izrada:

Izrezati parove stopala i dlanova te ih zalijepiti po željenom rasporedu tako da povezuju dva centra. Centre koje povezuju su kuhinja i centar za odmaranje.

Cilj aktivnosti:

Razvoj grube motorike uz usavršavanje preciznosti, ravnoteže i koordinacije pokreta prateći te učeći smjer kretanja i snalaženja u prostoru.

Osvrt na aktivnost:

Poticajna aktivnost povezivala je centar za odmaranje i kuhanje. Na početku tjedna djeca su s interesom hodala oko stopala, zainteresirano ih promatrajući i prateći orijentaciju stopala. Kroz tjedan su se već navikla te su sve češće koristila izrađen poticaj i pratila tragove stopala (i dlanova) na putu između dva centra, pripremajući hranu te noseći je nekome na degustaciju. Najviše su tragove koristile djevojčice, budući da se one češće igraju u centru za kuhanje te nose skuhanu do kauča gdje poslužuju skuhanu hranu prijateljima i odgojiteljicama.

3. Baloni

Slika 5. Baloni (vlastiti izvor)

Poticanje:

Gruba i fina motorika, koordinacija pokreta, suradnja i dijeljenje.

Materijali:

Baloni različitih boja.

Izrada:

Napuhati balone i postaviti ih po sobi.

Cilj aktivnosti:

Razvoj fine i grube motorike te koordinacije pokreta, surađujući s vršnjacima, dijeleći balone s drugima.

Osvrt na aktivnost:

Baloni su postavljeni po cijeloj sobi s većom koncentracijom u centru za okupljanje. Djeca su bila oduševljena balonima te su prvi dan ispitivala kome je rođendan. Rado su se igrala samostalno, međusobno te s odgojiteljicama. S poticajnom aktivnosti zabavljali su se svaki dan te su sva djeca neovisno o dobi i spolu pokazivala interes za njih.

4. Ubaci loptice

Slika 6. Ubaci loptice (vlastiti izvor)

Poticanje:

Fina motorika šake, gruba motorika, preciznost i koordinacija pokreta.

Materijali:

Kartonska kutija, plastične loptice.

Izrada:

Kartonskoj kutiji izrezati dno te izrezati rupe za ubacivanje loptica. Loptice pozicionirati u blizini.

Cilj aktivnosti:

Razvoj fine motorike šake, preciznosti prilikom gađanja i koordinacija pokreta uz razvoj fine motorike u dolasku do loptica te učenje čekanja reda.

Osvrt na aktivnost:

Poticajna aktivnost smještena je u centru za istraživanje. Djeca su rado ubacivala loptice u kutiju već upoznati s ovom vrstom poticaja. Početkom tjedna bio je veći interes za poticaj te su djeca ubacivala loptice iz blizine, rado tresući kutiju kako bi čuli kako loptice udaraju jedna od drugu, a tehnika se kroz tjedan svima poboljšala. U aktivnosti su pretežito uživali stariji dječaci koji imaju bolje izraženu preciznost te koje je tresak loptica zabavljao. Fina motorika šake im se znatno poboljšala od zadnjeg poticaja te su stariji dječaci provodili najviše vremena u njoj.

5. Utrka

Slika 7. Utrka (vlastiti izvor)

Poticanje:

Gruba i fina motorika šake, ravnoteža, koordinacija pokreta, preciznost i pozornost, učenje čekanja reda.

Materijali:

Kutija za štikaljke, plišana žica, igračke za ljuljanje.

Izrada:

Okretati kutije za štikaljke naopako te stavljanje plišane žice u otvore kutije. Koristeći igračke za ljuljanje iz sobe djeca dolaze s jednog kraja na drugi.

Cilj aktivnosti:

Razvoj fine motorike šake, preciznosti, koordinacije pokreta i usmjeravanja pozornosti tijekom uvijanja žica u otvore te grube motorike tijekom ljuljanja do stola, učenje čekanja reda.

Osvrt na aktivnost:

Na jedan dio sobe postavljena je kutija za štikaljke, a na drugi dio plišane žice. Starija djeca koristila su se igračkama za ljuljanje kako bi došla s jednog kraja na drugi te pažljivo provlačila plišanu žicu kroz otvore kutije. Prvi dan odgojiteljica je djeci demonstrirala provlačenje žice, a samo je manji broj djece koristio igračke za ljuljanje da bi došla do kutije. U ovoj aktivnosti aktivnije su bile djevojčice jer su lakše provlačile žicu kroz otvore, dok su se dječaci više zabavljali dolazeći s jedne strane na drugu. Aktivnost je imala manji broj angažirane djece od prijašnjih.

6. Kutija za maskiranje

Slika 8. Kutija za maskiranje 1/2 (vlastiti izvor)

Slika 9. Kutija za maskiranje 2/2 (vlastiti izvor)

Poticanje:

Gruba i fina motorika šake, samostalnost u odijevanju, preciznost, suradnja i koordinacija pokreta.

Materijali:

Kartonska kutija, tempere, maske, kostimi.

Izrada:

Izrezati poklopac te ukasiti kutiju za maskiranje po izboru. Unutar kutije staviti različite maske i kostime za isprobavanje.

Cilj aktivnosti:

Poticanje veselja u susret maskembalu, razvoj samostalnosti prilikom odijevanja, poticanje suradnje, međusobnog pomaganja, čekanje na red za željenu masku te prihvaćanje želje drugih kao i grubu i finu motoriku šake tijekom odijevanja.

Osvrt na aktivnost:

Ususret maskenbalu, djeci smo ponudile različite maske (neke su djeca sama izradila) i kostime u ukrašenoj kutiji smještenoj u centru za okupljanje. Imale smo manji broj kostima te su se djeca dogovarala i morala čekati red dok se određen kostim nije oslobodio, potičući strpljivost i dijeljenje u grupi, što je djeci ove dobi teže, ali i nužno za naučiti. Maske su pretežito bile životinjske te su djeca imenovala i glasala se, oponašajući razne životinje. Kroz tjedan djeca su se stalno oblačila, svlačila i maskirala te se mijenjala za maske i kostime.

7. Koja sam boja?

Slika 10. Koja sam boja? (vlastiti izvor)

Poticanje:

Gruba i fina motorika šake, suradnja, pozornost i učenje boja.

Materijali:

Kutije različitih boja, igračke različitih boja.

Izrada:

Izrezivanje poklopca kutija različitih boja ili kartonskih koje obojimo, pronalaženje igračaka manjih dimenzija istih boja.

Cilj aktivnosti:

Učenje boja, poticanje pamćenja i usmjeravanja pozornosti, razvoj grube i fine motorike šake uz suradnju s drugima.

Osvrt na aktivnost:

U početku smo stavili sve igračke u jednu kutiju te izvlačili igračke manjih dimenzija imenovali boju te ju stavili u odgovarajuću kutiju. Kutije su stavljene u centar za okupljanje te su djeca verbalno poticana imenovati boju igračke koju imaju. U početku je aktivnost bila bazirana na interakciji odgojitelj-dijete/djeca, a s vremenom je postala i dijete-dijete gdje su si starija djeca međusobno odgovarala na pitanja koje je što boje. Tijekom tjedna, djeca su sama počela imenovati i razvrstavati boje te su korištene i druge igračke u sobi kako bi ih se razvrstalo prema bojama. U ovoj aktivnosti najviše vremena provodile su djevojčice koje su usavršile svoje poznavanje boja te si međusobno pomagale u razvrstavanju, dok su dječaci radije tražili igračke po sobi te im je trebalo više vremena za usvojiti boje.

8. Pogodi boju

Slika 11. Pogodi boju (vlastiti izvor)

Poticanje:

Gruba i fina motorika šake, preciznost i koordinacija pokreta, učenje boja.

Materijali:

Karton, kartonski tuljci od ubrusa, tempere, ljepilo, krep traka.

Izrada:

Kartonske tuljce od ubrusa obojali smo temperom te smo, kad su se osušili, jedan dio zalijepili na karton, a drugi odrezali na manje kolutiće. Na podu smo zalijepili jednu liniju krep trake s koje djeca mogu bacati.

Cilj aktivnosti:

Učenje boja uz razvoj fine motorike šake, usavršavanje preciznosti gađanja i koordinacije pokreta te grube motorike uz učenje čekanja reda.

Osvrt na aktivnost:

Aktivnost je postavljena u centru za odmaranje te su ga djeca oprezno promatrala. Uz objašnjenje odgojiteljice, djeca su započela s gađanjem manjih kolutića. Početkom tjedna, djeca su iz što bliže udaljenosti bacala manje kolutiće na tuljce, dok su s vremenom počela stajati na liniju krep trake koja je kroz dane udaljavana za nekoliko cm. Budući da su tjedan prije učili boje, cilj je bio samo pogodak kolutićem tuljac odgovarajuće boje, te kroz tjedan početi pogađati i uz imenovanje boja. Ovaj poticaj najviše je zainteresirao starije dječake koju su se natjecali koji će više pogoditi.

9. Šareni štapići

Slika 12. Šareni štapići (vlastiti izvor)

Poticanje:

Gruba i fina motorika šake, preciznost, koordinacija pokreta, ravnoteža i ponavljanje boja.

Materijali:

Tepih s nacrtanom školicom, štapići od sladoleda, poklopac kutije, kolaž, ljepilo

Izrada:

Na štapiće od sladoleda nalijepili smo kolaž različitih boja te iste boje nalijepili na poklopac kutije. Na poklopcu kutije skalpelom smo izrezali otvore dovoljno velike da u njih stanu štapići od sladoleda odgovarajuće boje. Između štapića i poklopca kutija namjestili smo tepih s nacrtanom školicom koji smo imali u sobi.

Cilj aktivnosti:

Učenje boja uz razvoj fine motorike šake, usavršavanje preciznosti gađanja i koordinacije pokreta te grube motorike uz učenje čekanja reda.

Osvrt na aktivnost:

Poticajna aktivnost smještena je u centru za građenje. Promjenom lokacije tepiha u sobi, starija su djeca postala svjesna njegove važnosti u poticaju te su se igrali školice kako bi prenijeli štapiće s jedne strane na drugu, dok su mlađa djeca samo ubacivala štapiće neovisno o tepihu. Budući da su kroz prijašnja dva tjedna naučili boje, skoro svi su stavljali odgovarajući štapić u izrez te boje imenujući ih. Djeca su pokazala manji interes za ovu aktivnost od prijašnjih.

10. Otvori i prozbori

Slika 13. Otvori i prozbori (vlastiti izvor)

Poticanje:

Gruba i fina motorika šake, preciznost, koordinacija pokreta, ravnoteža i ponavljanje boja.

Materijali:

Karton većih dimenzija, poklopce vlažnih maramica, kolaž različitih boja, ljepilo, krep traka.

Izrada:

Na karton većih dimenzija zalijepili smo kolaže različitih boja preko kojih smo zalijepili poklopce vlažnih maramica. Na podu smo zalijepili krep traku u cik-cak uzorku koji djecu dovodi do kartona.

Cilj aktivnosti:

Razvoj grube motorike, ravnoteže, koordinacije pokreta prilikom igre školice te preciznosti i fine motorike šake uz korištenje znanja o bojama za sortiranje štapića te učenje čekanja reda.

Osvrt na aktivnost:

Poticajna aktivnost smještena je u centar za građenje te je odmah primijećena od strane djece. Nije bilo potrebno poticanje odgojitelja, već su djeca samostalno otvarala poklopce želeći vidjeti što se nalazi iza njih. Budući da su već gotovo mjesec dana u temi boje, starija su djeca uspješno imenovala sve boje. Mlađa djeca su rado otvarala i zatvarala poklopce različitih boja, dok su starija djeca otvarala te si međusobno govorila boje koje su otvorili i kretala se po zalijepljenoj krep traci.

11. Potraga za jajima

Slika 14. Potraga za jajima (vlastiti izvor)

Poticanje:

Gruba i fina motorika šake, suradnja, etnos i narodni običaji, preciznost i pozornost.

Materijali:

Plastična jaja različitih boja, košarice od kartona za jaja različitih boja, ljepilo.

Izrada:

Kartonske kutije od jaja obojali smo u različite boje te zaljepili traku kako bi poslužile kao košarice. Plastična jaja odgovarajućih boja sakrili smo po sobi.

Cilj aktivnosti:

U susret Uskrsu djeca u potrazi za jajima uče o etnosu, razvijajući grubu i finu motoriku šake, usmjeravajući pozornost na mjesta za skrivanje te surađujući s vršnjacima.

Osvrt na aktivnost:

U sklopu Uskrsa djeci je objašnjen koncept traženja jaja, rečeno im je da je uskršnji zec svratio ranije u sobu te da su negdje u sobi skrivena jaja. Prvo traženje predvodila je odgojiteljica potičući djecu na vlastito traženje. Kad su jaja pronađena, djeca su predložila da samostalno sakriju jaja. Ubrzo su se djeca međusobno dogovarala tko će ih sakriti, a tko tražiti. U ovoj aktivnosti sudjelovala su starija djeca različita spola te su se uspješno dogovarala oko uloga, izmjena i dobrih mjesta za traženje i sakrivanje. S vremenom su isprobana sva moguća mjesta za skrivanje te su djeca već znala gdje tražiti.

12. Kuhari

Slika 15. Kuhari (vlastiti izvor)

Poticanje:

Gruba i fina motorika šake, koordinacija pokreta, ravnoteža, učenje namirnica i suradnja.

Materijali:

Tepih sa školicom, kutić kuhinje.

Izrada:

Prebacili smo tepih sa školicom u ovaj kraj sobe te promijenili raspored namještaja u kutiću kuhinje te smo napravili šank na koju bi djeca stavila skuhanu hranu.

Cilj aktivnosti:

Razvoj grube motorike uz usavršavanje ravnoteže i koordinacije pokreta prilikom igre školice te razvoj fine motorike šake tijekom kuhanja uz suradnju s vršnjacima, učenje prehrambenih namirnica.

Osvrt na aktivnost:

Tepih je prebačen iz jedne strane sobe u centar za životno-praktične i radne aktivnosti. Djeca su bila intrigirana promjenom rasporeda u sobi te su rado prihvatila promjenu. Kuhala su i pomalo nespretno poskakivala po tepihu. U početku je odgojiteljica bila degustatorica, a s vremenom su se sva djeca angažirala te mijenjala uloge kuhara i degustatora skuhanoga. Mlađa djeca samo su se igrala s igračkama iz kuhinje, dok su starija skakutala s jednog kraja na drugi pazeći da ne padnu.

13. Pronađi dinosaura

Slika 16. Pronađi dinosaura (vlastiti izvor)

Poticanje:

Fina motorika šake i gruba motorika, pozornost i suradnja.

Materijali:

Gumeni dinosauri različitih vrsta i povećalo.

Izrada:

Kupnja gumenih dinosaura te povećala.

Cilj aktivnosti:

Razvoj pozornosti i suradnje s vršnjacima tijekom pronalaska mjesta za skrivanje dinosaura te gruba i fina motorika šake skrivajući i tražeći dinosaure.

Osvrt na aktivnost:

Radi dječjega interesa za dinosaure, smišljen je ovaj poticaj. Jednako kao i za uskršnja jaja, odgojiteljica je djeci najavila da su dinosauri pobjegli iz svoje kutije te se izgubili po sobi, podijeljena su im povećala kako bi ih lakše pronašli, budući da su neki od njih manjih dimenzija. Zajednički tražeći u prvom krugu djeca su se podsjetila dobrih mjesta za skrivanje. Interes je bio podjednak kod dječaka i djevojčica te su zajednički skrivali i tražili dinosaure izmjenjujući se. Mlađa djeca pokazala su manji interes od starije, često nesvjesno otkrivajući mjesta skrivenih dinosaura prijevremeno.

14. Zalijepi loptice

Slika 17. Zalijepi loptice (vlastiti izvor)

Poticanje:

Gruba i fina motorika šake, preciznost i suradnja.

Materijali:

Selotejp, pomponi.

Izrada:

Selotejp smo provukli s jednog komada namještaja na drugi tako da bude u visini djetetove glave te postavili pompone u blizini.

Cilj aktivnosti:

Razvoj grube motorike tijekom dizanja i spuštanja po pompone te razvoj fine motorike šake koristeći pincet hvat tijekom lijepljenja, ponavljanje boja.

Osvrt na aktivnost:

Promijenivši raspored sobe u svrhu pomicanja namještaja za aktivnost, djeca su zbunjeno ušla u sobu. U početku su bila nesigurna pa su na verbalni poticaj odgojiteljice stavljala pompone saginjući se i ispružajući kako bi stavila loptica na selotejp. Selotejp se morao često mijenjati što je dječake zabavljalo, a djevojčice odbijalo, stoga je u igri bilo potrebno sudjelovanje odgojiteljice kao medijatora tijekom prvoga dana. Poticaj se najviše svidio najmlađima koji su se stalno vraćali te samostalno stavljali i spuštali pompone. Kroz dane su se starija djeca počela međusobno dogovarati i surađivati.

15. Gusjenica

Slika 18. Gusjenica (zalijepi izvor)

Poticanje:

Gruba i fina motorika šake, preciznost, koordinacija pokreta, ravnoteža, učenje čekanja reda.

Materijali:

Karton, grla plastičnih boca, čepovi, tunel.

Izrada:

Zalijepiti grla boca na karton po željenom obliku (gusjenica). Karton postaviti uza zid, postaviti tunel tako da vodi do kartona, te postaviti čepove ispred ulaza u tunel.

Cilj aktivnosti:

Razvoj grube motorike, koordinacije pokreta te preciznosti i ravnoteže prolaskom tunela te razvoj fine motorike šake i pincet hvata prenoseći i namještajući čepove uz učenje čekanja reda.

Osvrt na aktivnost:

Poticajna aktivnost smještena je u centru za građenje. Vidjevši tunel, djeca su vrlo uzbuđeno prolazila i igrala se čepovima uz minimalno poticaja odgojiteljice, koja je samo objasnila kako je pravilo jednog djeteta u tunelu i čekanje svoga reda. Djeca mlađe dobi bila su više zainteresirana za tunel, dok su starija djeca uspješno kroz tunel prenosila čepove natječući se tko će brže. Međusobno su navijala te učila strpljenju, budući da u tunelu može biti samo jedno dijete. Djevojčice su pažljivije zatvarale boce, dok su dječaci bili brži u prolasku tunelom.

16. Šareni leptir

Slika 19. Šareni leptir (vlastiti izvor)

Poticanje:

Gruba i fina motorika šake, preciznost i koordinacija pokreta, ravnoteža, učenje kukaca i čekanje reda.

Materijali:

Hamer, kolaž, čičak, čunjevi.

Izrada:

Napraviti veliki leptir od hamera te od kolaža različitih boja izrezati oblike. Postaviti leptira na zid i rasporediti čunjeve između leptira i ukrasa.

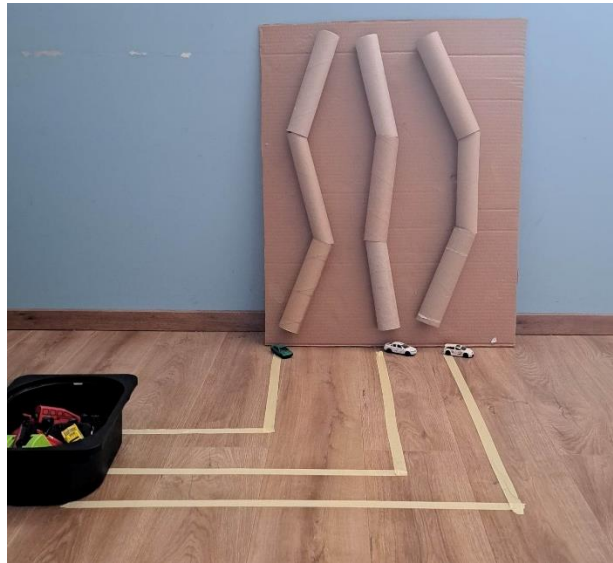
Cilj aktivnosti:

Razvoj grube motorike, ravnoteže i koordinacije pokreta prilikom prolaska čunjevima, razvoj fine motorike šake i pincet hvat prilikom prenošenja i lijepljenja ukrasa na leptira.

Osvrt na aktivnost:

Poticajna aktivnost smještena je u centru za građenje. Vidjevši leptira s vrata, djeca su pojurila diveći se leptiru te pažljivo dodirujući čunjeve. Uz verbalni poticaj odgojiteljice, ohrabrila su se te zaljepila nekoliko ukrasa. Odgojiteljica je demonstrirala pravilno obilaženje čunjeva koje su starija djeca zapamtila te oponašala. Starija su djeca rado odljepljivala i zaljepljivala ukrase na krila leptira te pažljivo prolazila oko čunjeva, dok su mlađa djeca bila usredotočena na čunjeve i samo promatrala nalijepljenog leptira i ukrase. Djevojčice su se dogovorile kojim putem ići oko čunjeva, dok su dječaci samo prolazili oko dijela njih.

17. Ubaci autiće

Slika 20. Ubaci autiće (vlastiti izvor)

Poticanje:

Gruba i fina motorika šake, čekanje reda i suradnja.

Materijali:

Karton, kartonski tuljci od ubrusa, ljepilo, krep traka, autići manjih dimenzija.

Izrada:

Na deblji karton većih dimenzija zalijepiti kartonske tuljce od ubrusa. Na podu postaviti trag krep trakom te u blizinu staviti autiće manjih dimenzija.

Cilj aktivnosti:

Razvoj fine motorike šake ubacujući autiće te grube motorike prateći linije uzimajući autiće i vraćajući ih natrag uz suradnju i čekanje na red.

Osvrt na aktivnost:

Aktivnost je smještena u centar za građenje, budući da se djeca najčešće ondje igraju autićima gradeći ceste. Autići su uvijek glavna zanimacija u svakodnevnoj igri te su djeca rado pratila krep traku te ubacivala autiće. Ova aktivnost najviše se svidjela mlađim dječacima, budući da su pratili pad autića kroz tuljce i konstantno ponavljali tu radnju. U početku su samo ubacivali, a ubrzo su počeli koristiti traku kao cestu na povratku natrag do tuljaca.

18. Prometna pravila

Slika 21. Prometna pravila (vlastiti izvor)

Poticanje:

Gruba i fina motorika šake, suradnja, sudjelovanje u prometu.

Materijali:

Krep traka, autići.

Izrada:

Na podu sobe krep trakom napraviti linije koje reprezentiraju cestu što duže kako bi vožnja dulje trajala i više djece u njoj moglo sudjelovati.

Cilj aktivnosti:

Razvoj grube motorike puzeći po podu, razvoj fine motorike šake i pincet hvata prilikom vožnje autića, suradnja s vršnjacima i učenje prometnih pravila.

Osvrt na aktivnost:

U sklopu obrade teme prometa i sudjelovanja u prometu djeci je objašnjen smjer vožnje te naputak da vode samo jedan auto odjednom pazeći da se ne sudare s drugima. Djeca svih dobnih skupina rado su uzimala autiće i vozila ih cestom pazeći na poštivanje navedenih prometnih pravila uz minimalnu asistenciju odgojiteljice radi smjera kretanja. Starija su djeca odgovornije vozila, dok su mlađi dječaci samo vozili bez razmišljanja.

19. Pecanje

Slika 22. Pecanje (vlastiti izvor)

Poticanje:

Fina motorika šake, gruba motorika, preciznost i koordinacija pokreta, suradnja, dijeljenje i učenje čekanja na red.

Materijali:

Štapići, špaga, magnet, ljepilo, zajednički izrađene ribice (šablona, kolaž, ljepilo i plastifikator), spajalice.

Izrada:

Na štapić zavežemo špagu te na kraj špaga zalijepimo magnet. Na šablonu ribice ljepilom smo lijepili kolaž koji smo plastificirali nakon sušenja te na vrh stavili spajalicu.

Cilj aktivnosti:

Razvoj fine motorike šake, preciznost i koordinacija pokreta u pecanju ribica te razvoj grube motorike prilikom pronalaženja ribica po sobi uz čekanje reda i suradnji s drugima.

Osvrt na aktivnost:

U centru zajedničkog okupljanja stavljeni su štapovi za pecanje, dok su ribice smještene nasumice po sobi. Broj štapova bio je ograničen kako bi se poticala suradnja i strpljenje, kao i dijeljenje. Djeca su bila vrlo uzbuđena želeći oponašati barbe te djedove koje su viđali kako pecaju, pričajući svoja iskustva s njima i ribama koje su ulovili i jeli. Svi su podjednako uživali su ovoj aktivnosti te smo odlučili napraviti još više štapova te ribica različitih vrsta.

20. Ukrasi ribicu

Slika 23. Ukrasi ribicu (vlastiti izvor)

Poticanje:

Gruba i fina motorika šake, preciznost i koordinacija pokreta te ravnoteža.

Materijali:

Hamer, kolaž, čičak, обручи.

Izrada:

Napraviti veliku ribu od hamera te od kolaža različitih boja izrezati ljuske. Postaviti ribu na zide te rasporediti обруče između ribe i ljusaka.

Cilj aktivnosti:

Razvoj grube motorike šake, preciznosti, koordinacije pokreta i ravnoteže prilikom prolaska обруčima te razvoj fine motorike šake i pincet hvat tijekom prenošenja i lijepljenja ljusaka na ribicu.

Osvrt na aktivnost:

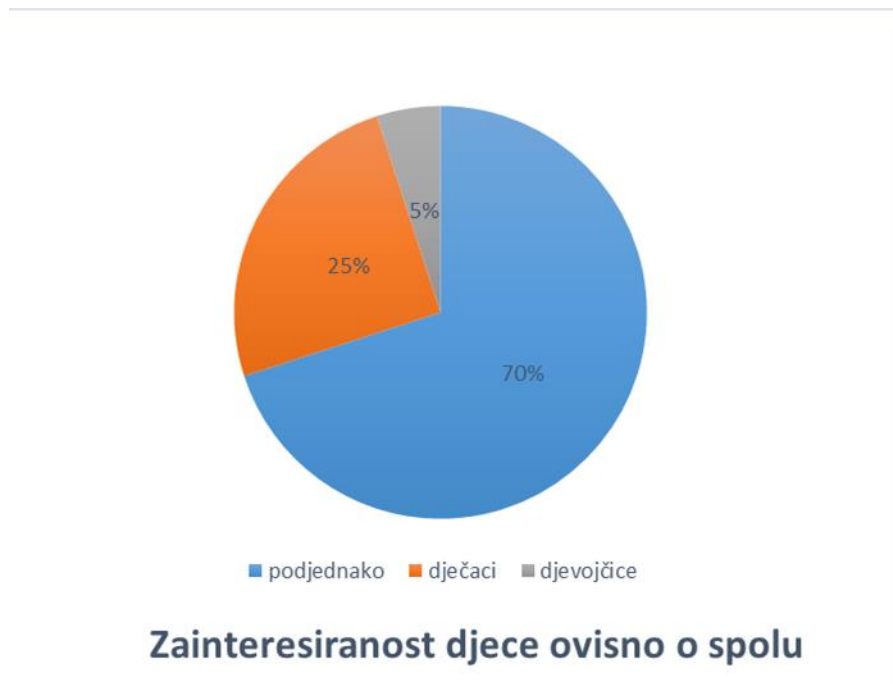
Poticajna aktivnost stavljena je u istraživački centar. Odgojiteljica je demonstrirala pravilno skakanje preko обруča koje su starija djeca oponašala pomalo nespretno, dok su mlađa samo hodala. Upoznata sa sličnim konceptom od prije nekoliko tjedana, djeca su lako prihvatila prolaženje prepreke kako bi zalijepila ukras na ribicu. Starija su djeca rado odljepljivala i zaljepljivala ukrase na ribu te pažljivo prolazila preko обруča, dok su mlađa djeca bila usredotočena samo na обруče te se nisu okušavala u lijepljenju ukrasa. Djevojčice su se strogo držale kojim putem se kreću preko обруča, dok su dječaci samo prolazili po želji.

6.4. Rezultati i interpretacija sustavnog opažanja provedbe pilot projekta

Kroz 20 tjedana djeci u svojoj skupini ponuđeni su poticaji koji kombiniraju poticanje fine i grube motorike uz dodatno poticanje preciznosti, koordinacije, pozornosti te učenje novih pojmova, istraživanja, samostalnosti kao i suradnje te dogovaranja. U aktivnosti su se češće uključivala starija djeca (2 i 3 godine) dok su mlađa (1 godina) rjeđe sudjelovala. Od ukupno 20 provedenih aktivnosti, 19 je obuhvaćalo i finu i grubu motoriku, dok je samo *Prati tragove*, poticala grubu motoriku. Svaka je aktivnost bila dostupna djeci tjedan dana te su djeca imala slobodu u izboru bavljenja istom. Odgojiteljica se uključivala po potrebi kako bi dala smjernice za pravilno izvođenje, dok je najavila poticajnu aktivnost prilikom prvog upoznavanja s aktivnostima *Potraga za jajima* i *Pronađi dinosaura*. Svakoga dana sustavno je promatrana razina zainteresiranosti djece za poticajne aktivnosti s obzirom na 2 kriterija: vremenski period zainteresiranosti i spol djece.

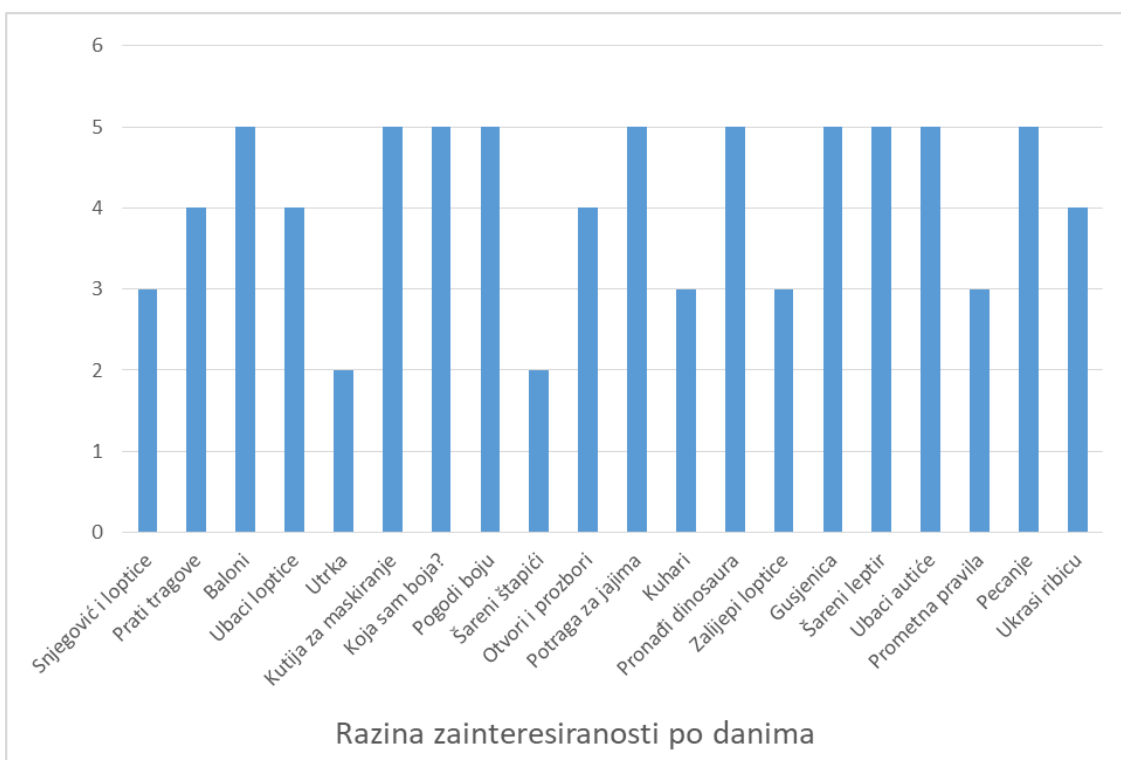
Podjednak interes, s obzirom na spol, pokazan je u 14 aktivnosti, 70%, koje su: *Prati tragove*, *Baloni*, *Utrka*, *Kutija za maskiranje*, *Koja sam boja?*, *Otvori i prozbori*, *Potraga za jajima*, *Kuhari*, *Pronađi dinosaure*, *Zalijepi loptice*, *Gusjenica*, *Šareni leptir*, *Pecanje* i *Ukrasi ribicu*. Za pet su aktivnosti, 25%, veću zainteresiranost pokazali dječaci, a to su: *Snjegović i loptice*, *Ubaci loptice*, *Pogodi boju*, *Ubaci autiče* i *Prometna pravila*. Djevojčice su pokazale veći interes za aktivnost *Šareni štapići*, ukupno 5%. Možemo primijetiti da su dječaci pokazali veću zainteresiranost za aktivnosti koje sadrže gađanje i bacanje loptica, kao i poticajne aktivnosti koje sadrže autiče te aktivnostima koji potiču razvoj grube motorike, dok su djevojčice pokazala veću sposobnost i interes za aktivnosti koje potiču finu motoriku šake i mirnije aktivnosti koje zahtijevaju pozornost i usredotočenost, time potvrđujući određene rodne stereotipe. Možemo vidjeti i razlike tijekom poticajnih aktivnost u kojima je pokazan podjednak interes, djevojčice su bile pedantnije, radije su pratile pravila te se rado dogovarale tijekom izvedbe, dok su dječaci samo htjeli biti što brži u izvedbi, neovisno o njezinoj pravilnosti. Dječaci su dulje i češće sudjelovali u aktivnostima koje su se temeljile na gađanju i ubacivanju.

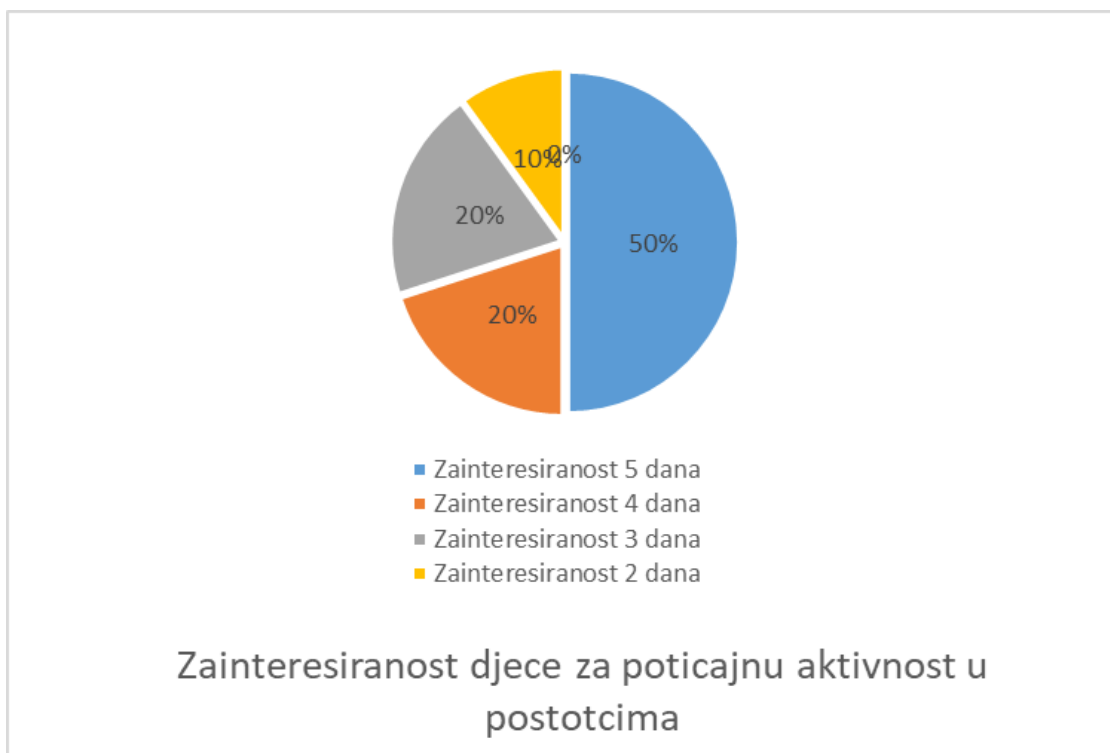

Graf 1. Zainteresiranost djece za poticajne aktivnosti prema spolu

Budući da je svaka poticajna aktivnost bila dostupna tjedan dana, na skali od 1 do 5 prikazan je interes djece prema količini dana. Analizom prikupljenih podataka pokazano je da je 50%, odnosno deset poticajnih aktivnosti, zainteresiralo djecu svih pet dana, 20%, odnosno četiri poticajne aktivnosti, zainteresirale su djecu četiri dana, također je 20%, odnosno četiri poticajne aktivnosti zainteresirale su djecu tri dana te su samo dvije aktivnosti, 5%, zainteresirale djecu samo dva dana, dok nije bilo aktivnosti koje su bile interesantne jedan ili manje dana. Deset poticajnih aktivnosti kojima su se djeca svakodnevno bavila su: *Baloni*, *Kutija za maskiranje*, *Koja sam boja?*, *Pogodi boju*, *Potruga za jajima*, *Pronađi dinosaura*, *Gusjenica*, *Šareni leptir*, *Ubaci autiče* i *Pecanje*. Sve navedene poticajne aktivnosti usko su povezane s temom i dosad pokazanim interesom djece time potvrđujući njihovu primjerenosti djeci. Za poticajne aktivnosti *Utrka* i *Ubaci štapić* djeca su pokazala najmanji interes sudjelujući u njima samo dva dana, time dajući do znanja da ih nisu dovoljno interesirala.

Graf 2. Razina zainteresiranosti djece po danima

Graf 3. Razina zainteresiranosti djece po danima izražena u postotcima

7. ZAKLJUČAK

Primjena integriranog učenja uz pokret potiče cjeloviti razvoj djeteta, čime se poboljšavaju ne samo motoričke sposobnosti i zdravlje djeteta, već i kognitivne te socioemocionalne sposobnosti djeteta. Ono pozitivno utječe na njegovu senzomotoriku, stimulira razmišljanje, rješavanje problema, kao i suradnju i aktivno sudjelovanje stvarajući pozitivnu sliku o samome sebi. Dijete će radije sudjelovati u aktivnosti ako je predstavljena na zabavan i zanimljiv način i kroz igru. U ranom i predškolskom odgoju od velike je važnosti kompetentnost odgojitelja da sadržaj prenosi na djeci adekvatan i razumljiv način time gradeći temelje za djetetovo daljnje bavljenje tjelesnom aktivnošću. Kompetentan odgojitelj pronaći će način za stvaranjem poticajnih sadržaja za primjenu pokreta, kao i integriranje istoga u sobi dnevnoga boravka koje je moguće implementirati u svakoj predškolskoj ustanovi.

U ovome istraživanju ponuđene su raznovrsne aktivnosti koje integriraju pokret u svakodnevnim aktivnostima u sobi dnevnoga boravak s djecom jasličke dobi, usmjeravajući se na poticanje prirodnih oblika kretanja primjerenih za stupanj razvoja dječjeg uzrasta. Djeca su pokazala interes za svaku od ponuđenih poticajnih aktivnosti te su primijećene razlike u usredotočenosti starije i mlađe djece te spolovima, gdje su mlađa djeca gravitirala mirnijim i repetitivnim poticajima izbjegavajući interakcije, dok su starija djeca rado surađivala te sudjelovala u svim aktivnostima podjednako. Dječaci su se radije posvećivali aktivnostima koje su poticale grubu motoriku, dok su djevojčice iskazale veći interes prema mirnijim aktivnostima te poticale praćenje pravila i dogovora u istima. Oba spola pokazala su kompetitivnost i želju za sudjelovanjem.

8. LITERATURA

- Bredenkamp, S. (1996). *Kako djecu odgajati*. Zagreb: Educa.
- Bartoš, A. (2015). *Zdravlje i tjelesna aktivnost civilizacijska potreba modernog čovjeka*. Media, culture and public relations. 6/1. 68-78.
- Findak, V. (1995). *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskom odgoju: Priručnik za odgojitelje*. Školska knjiga. Zagreb.
- Findak, V., Delija, K., (2001). *Tjelesna i zdravstvena kultura u predškolskom odgoju*, Edip d.o.o., Zagreb
- Findak, V., Metikoš, D., Mraković, M., Neljak, B. i Prot, F. (2000). *Primjenjena kineziologija u školstvu: Motorička znanja*. Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu.
- Gilmore J. H., Knickmeyer R. C., Gao W. (2018). *Imaging structural and functional brain development in early childhood*. Nat Rev Neurosci [Internet]. 19(3):123–37.
- Jensen, E. (2005). *Poučavanje s mozgom na umu*. Zagreb. EDUCA
- Jurakić, D. (2015). *Promocija tjelesne aktivnosti – javnozdravstveni prioritet današnjice?*. U V. Findak (ur.) Zborniku radova s 24. ljetne škole Primjena i utjecaj novih tehnologija na kvalitetu rada u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije (str. 192-196). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
- Jurčević-Lozančić, A. (2011). *Socijalne kompetencije i rani odgoj*. U: Maleš, D. (Ur.) *Nove paradigme ranog odgoja: studija*. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za pedagogiju, 153-174
- Klarin, M. (2017). *Psihologija dječje igre*. Sveučilište u Zadru. Zadar.
- Krnjaja, Ž., Pavlović Breneselović, D., (2017). *Kaleidoskop: projektni pristup učenju*. Beograd: Institut za pedagogiju i andragogiju; Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu
- Letina, A. & Lacković, L. (2021) *Obrazovno, odgojno i praktično značenje nastavnog predmeta Priroda i društvo u holističkom razvoju učenika*. Napredak (Zagreb), 162 (1-2), 101-120.
- Mac Naughton, G. (2012). *Shaping Early Childhood Learners, Curriculum and Contexts*. Berkshire: Open University Press.

- Miljak, A. (1996). *Humanistički pristup teoriji i praksi predškolskog odgoja*. model Izvor. Velika Gorica: Persona.
- Miljak, A. (2001). *Odgojna praksa i okruženje u dječjim vrtićima*. Napredak, 142, 1, str. 7-15.
- Miljak, A. (2015). *Razvojni kurikulum ranog odgoja, Model izvor II*. Priručnik za odgojitelje i stručni tim u vrtićima. Zagreb: Mali profesor.
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (2014). *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*. Zagreb, Republika Hrvatska.
- Neljak, B. (2009). *Kineziološka metodika u predškolskom odgoju*. Zagreb: Kineziološki fakultet.
- Nenadić, S. (2002). *Odgoj u jaslicama*. Naklada Potjeh. Imotski.
- Pejčić, A., (2005.) *Kineziološke aktivnosti za djecu predškolske i rane dobi*. Visoka učiteljska škola. Rijeka.
- Petrić, V. (2011). *Razina tjelesne aktivnosti i standard uhranjenosti adolescenata u Istri*. Doktorska disertacija. Kineziološki fakultet. Sveučilište u Zagrebu.
- Petrić, V. (2019). *Kineziološka metodika u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju*. Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet.
- Petrović-Sočo, B. (2009). *Značajke suvremenog naspram tradicionalnog kurikulumu ranog odgoja*. Pedagogijska istraživanja, 6 (1-2), 123-136. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/118104>
- Pihač, M. (2011). *Igra i kretanje djece na otvorenom – mogućnosti i rizici*. Dijete, vrtić, obitelj. 17. 34-35.
- Previšić, V. (2007). *Pedagogija i metodologija kurikulumu*. U: Previšić, V. (ur.), Kurikulum teorije: metodologija sadržaj-struktura. Zagreb: Zavod za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Školska knjiga, str. 15 – 37.
- Rajić, V. & Petrovi-Sočo, B. (2015). *Dječji doživljaj igre u predškolskoj i ranoj školskoj dobi*. Školski vjesnik : časopis za pedagoška i školska pitanja, 64 (4), 603-620.

Ravnić, M. (2015). *Uhvati pokret*. Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet, Centar za istraživanje djetinjstva.

Razvojno-primjereni kurikulum za dojenčad i malu djecu. (1999). Sigurnost u jaslicama. *Dijete, vrtić, obitelj*, 5 (17), str. 26-28.

Schäfer, C. (2015). Poticanje djece prema odgojnoj metodi Marije Montessori. Priručnik za odgojitelje i roditelje. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.

Slunjski, E. (2001). *Integrirani predškolski kurikulum – rad djece na projektima*. Zagreb: Mali profesor d.o.o.

Slunjski, E. (2006). *Stvaranje predškolskog kurikulumu u vrtiću – organizacija koja uči*. Zagreb: Mali profesor.

Starc, B., Čudina Obradović, M., Pleša, A., Profaca B., Letica M. (2004). *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.

Stokes Szanton, E., (2000). *Kurikulum za jaslice*. Zagreb: Pučko otvoreno učilište Korak po korak.

Šagud, M. (2015). *Komunikacija odgajatelja i djece u igri i strukturiranim aktivnostima*. *Školski vjesnik*, 64 (1), 91-111. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/143872>

Valjan-Vukić, V. (2009). *Obitelj i škola – temeljni čimbenici socijalizacije*. *Magistra Iadertina*, 4 (1), str. 171-178

Vrkić Dimić, J., Vidić, S. (2015). *Korelacija i timski rad u nastavi - holistički pristup učenju i poučavanju* // *Acta Iadertina*, 12, 2; 93-114

Vujičić, L., Petrić, V. (2021). *Integrirano učenje uz pokret u ustanovama ranog odgoja*. Rijeka, Sveučilište u Rijeci.

Wickstrom, R. L. (1983). *Fundamental movement patterns (3rd ed.)* Philadelphia: Lea and Febirger.

9. ŽIVOTOPIS

Moje ime je Maja Vuković. Osnovnu školu „Retfala“ završila sam u Osijeku 2014. godine te sam nakon toga završila Tehničku školu i prirodoslovnu gimnaziju Ruđera Boškovića u Osijeku, smjer prirodoslovna gimnazija. Upisala sam preddiplomski studij ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Zadru 2019. te nastavila studij na diplomskoj razini. Zaposlena sam u jasličkoj skupini u dječjem vrtiću „Snupi“ u Zadru. U slobodno vrijeme bavim se jogom, fitnessom i pilatesom za što sam položila certifikat na Učilištu Magistra, a cilj mi je spojiti svoju ljubav prema djeci i pokretu te poticati važnost cjeloživotnog kretanja te vježbanja.

10. POPIS SLIKA I TABLICA

Slika 1: Obilježja integriranog učenja

Slika 2: Segmenti osobnog pripremanja odgajatelja za kineziološke aktivnosti

Slika 3: Snjegović i loptice

Slika 4. Prati tragove

Slika 5. Baloni

Slika 6. Ubaci loptice

Slika 7. Utrka

Slika 8. Kutija za maskiranje 1/2

Slika 9. Kutija za maskiranje 2/2

Slika 10. Koja sam boja?

Slika 11. Pogodi boju

Slika 12. Šareni štapići

Slika 13 Otvori i prozbori

Slika 14. Potraga za jajima

Slika 15. Kuhari

Slika 16. Pronađi dinosaura

Slika 17. Zalijepi loptice

Slika 18. Gusjenica

Slika 19. Šareni leptir

Slika 20. Ubaci autiće

Slika 21. Prometna pravila

Slika 22. Pecanje

Slika 23. Šarena ribica

Graf 1. Zainteresiranost djece za poticajne aktivnosti prema spolu

Graf 2. Razina zainteresiranosti djece po danima

Graf 3. Razina zainteresiranosti djece po danima izražena u postotcima